

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Inatsisartuts Formandskab har på et seminar den 25. og 26. februar 2014 og på yderligere et seminar den 10. og 11. januar 2015 drøftet behovet for at revidere en række regelsæt, som regulerer Inatsisartuts virke. Med henblik på Inatsisartuts forretningsorden er det fundet ønskeligt med et antal ændringer, der indarbejder erfaringer om, hvordan Inatsisartuts arbejde kan tilrettelægges på den mest hensigtsmæssige måde.

Nærværende forslag omfatter på denne baggrund både ændringer og præciseringer af gældende praksis, herunder taletider. Endvidere indarbejdes foreslåede lovændringer, navnlig forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om vederlag til medlemmer af landstinget og landsstyret m.v. (FM 2015/150). I denne forbindelse optages et nyt bilag 2 til Forretningsordenen, hvori reglerne om orlov, fravær og indkaldelse af suppleanter samles og præciseres.

De foreslåede ændringer omfatter endvidere egentlige ændringer af retstilstanden, herunder ændring af bestemte taletider i Inatsisartut, en begrænsning af medlemstallet i Inatsisartuts udvalg til 5 medlemmer, ligesom den nuværende ordning med et frivilligt hvervsregister for Inatsisartuts medlemmer foreslås at blive obligatorisk.

Forslaget står derfor også i sammenhæng med et fremsat et forslag om ændring af inatsisartutlov om ændring af landstingslov om økonomisk tilskud til politisk arbejde (FM 2015/149). Ifølge dette lovforslag bliver det muligt at nægte udbetaling af mandattilskud til partier ved manglende oplysninger om personlige hverv til Inatsisartuts obligatoriske hvervsregister. Vedtagelsen af denne lovændring vil sikre, at medlemmerne har et økonomisk incitament for at efterkomme en kommende oplysningspligt til hvervsregistret.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1 Nedsættelse af det foreløbige udvalg til valgs prøvelse

Ifølge de hidtidige regler i forretningsordenens § 1 nedsætter Inatsisartut efter nyvalg et foreløbigt udvalg til valgs prøvelse. Dette udvalg består af Inatsisartuts aldersformand og 4 af ham udpegede medlemmer. Bestemmelsen gav efter valget i 2013 og frem mod den konstituerende samling anledning til praktisk tvivl, ud fra den betragtning, at Inatsisartut før det var konstitueret jo ikke kunne nedsætte et udvalg.

Bestemmelsen foreslås derfor ændret i stk. 2, således at det tydeliggøres, at det er aldersformanden, der på vegne af Inatsisartut nedsætter Udvalget til valgs prøvelse efter et nyvalg. Det foreslås samtidig præciseret, hvorledes de øvrige medlemmer af det midlertidige udvalg skal udpeges.

Igennem en årrække har det således været parlamentarisk praksis, at aldersformanden udpegede udvalgets medlemmer blandt ledende repræsentanter, typisk partiformændene, for de parti-grupper, som han ikke selv var medlem af. Denne praksis kunne ikke opretholdes efter valget i 2013, da formanden for et af partierne måtte anses som åbenbart inhabil i forhold til udvalgets arbejde. Dette taler for, at bestemmelsen ikke bør lægge for faste rammer for, hvem der skal have sæde i udvalget.

Herudover afskærer den hidtidige bestemmelse ikke aldersformanden fra alene at udpege medlemmer af sit eget parti mv. En sådan situation er heldigvis ikke forekommet, men det foreslås alligevel foregrebet gennem en egnet formulering. Heller ikke her må formuleringen blive for stram, da der kan tænkes tilfælde med kun ganske få partier mv. repræsenteret i Inatsisartut.

Begrebet ”aldersformand” har ikke hidtil været benyttet i lovgivning eller forretningsordenen, men er fast anvendt i den parlamentariske praksis. Det foreslås, at begrebet nu også indføres i Forretningsordenen, hvilket gør § 1, stk. 2, nemmest at forstå.

2.2 Præcisering af opgaverne i Udvalget for forretningsordenen

Der foreslås tilføjelsen af en ny bestemmelse i § 4, stk. 9, som præciserer opgaverne for Udvalget for Forretningsordenen. Dette er især fundet ønskeligt med henblik på at klargøre opgavefordelingen mellem Formandskabet og Udvalget for Forretningsordenen.

Udvalget for Forretningsordenen har, jf. udvalgets navn, Forretningsordenen for Inatsisartut som særligt arbejdsområde. Udvalgets nedsættelse følger af forretningsordenens § 4, stk. 2 og 8, men udvalgets opgaver er i dag kun beskrevet ufuldstændigt. Ifølge forretningsordenens § 60 varetager udvalget endvidere bestemte opgaver i forbindelse med forslag til budget og forslag til tillægsbevillingslov.

Derimod fremgår det ikke, at Udvalget for Forretningsordenen tillige behandler forslag fra Formandskabet til Inatsisartuts Forretningsorden, herunder ændringsforslag til forretningsordenen, jf. § 32. Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 9, tilstræber derfor en samlet og mere fyldestgørende beskrivelse af opgaverne i Udvalget for Forretningsordenen, og hvor det også fremgår, at udvalget træffer beslutning om udvalgenes sagsområder, hvor dette måtte give anledning til tvivl.

Den foreslåede ændring tager endvidere højde for en ny opgave, som udvalget vil få tildelt angående fastsættelse af regler for, i hvilket omfang medlemmerne af Inatsisartut skal oplyse om deres personlige hverv og erhverv, jf. forslag til ny § 56.

2.3 Antallet af udvalgsmedlemmer

Det fremgår af den hidtidige § 9, stk. 1, at udvalgene som hovedregel har 5 medlemmer, men at Formandskabet, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan indstille, at Inatsisartut vælger 7 medlemmer til et udvalg.

Muligheden for at vælge 7 medlemmer af udvalgene blev indføjet i forretningsordenen i 2011. Det var dog ikke en målsætning med denne ændring, at der hermed permanent skulle ske en udvidelse af antallet af udvalgsmedlemmer i et eller flere udvalg. Jf. bestemmelsens ordlyd og bemærkninger var det tværtimod meningen, at en udvidelse af medlemsantallet kun skulle ske, hvor særlige forhold talte derfor. Dette kunne f.eks. være relevant i de tilfælde hvor et udvalg blev tildelt et større konkret udredningsarbejde af en varighed over 1-2 år. Også i de tilfælde, hvor et udvalgs ansvarsområde blev voldsomt udvidet, var det tanken, at medlemstallet kunne blive udvidet, dog kun i en periode.

Der må imidlertid konstateres et skred i forståelsen af, hvornår der foreligger ”særlige forhold”, hvorved der jf. ordlyden må forstås en undtagelse fra det almindelige. Således blev antallet af medlemmer af Fiskeriudvalget i seneste valgperiode øget fra 5 til 7 medlemmer. Ligeledes blev Råstofudvalget øget fra tidligere 5 til 7 medlemmer, samtidig med at udvalget udsplittedes fra Erhvervsudvalget, som fortsat har 5 medlemmer.

Behovet for at øge antallet af medlemmer i et udvalg forekommer i særlig grad begrænset i de tilfælde, hvor det alene er repræsentanter for de to største partier, som har sæde i udvalget.

Der er herudover vurderingen, at forøgelsen af antallet af medlemmer i udvalgene fra 5 til 7 har medført, at arbejdet med koordinering af medlemmernes mødekalendere er blevet yderligere kompliceret, især under samlingerne, hvilket har medført flere udvalgmøder om aftenen og i weekenderne. Herudover har 7-mands udvalgene vist sig generelt at svække udvalgenes muligheder for at foretage udvalgsrejser som samlede udvalg, hvilket af mange medlemmer opleves som et savn.

Disse forhold er ikke blot til irritation for de berørte medlemmer, men også udtryk for, at medlemmernes arbejdsbyrde er steget på en u hensigtsmæssig måde, da et stigende antal udvalgspladser skal varetages med den hertil forbundne større arbejdsbelastning. Arbejdsbyrden under samlingerne er i forvejen nævnt som et alvorligt problem af en række medlemmer, og en uforholdsmæssig stor arbejdsbelastning begrænser den omhu, som det enkelte medlem kan udvise ved varetagelsen af sine forskellige opgaver.

Derudover synes en del af det faglige og kollegiale sammenhold blandt medlemmerne, som kendtes fra 5-mandsudvalgene, at være svækket i 7-mandsudvalgene.

Det er derfor anbefalingen, at bestemmelsen i § 9, stk. 1, justeres, så Inatsisartut atter vender tilbage til de oprindelige 5-personers udvalg uden mulighed for, at dette antal kan udvides efter behov. Denne udvalgsstørrelse har således vist sig at fungere bedst under hensyn til Inatsisartuts størrelse og arbejdsmåde.

2.4 Personlig supplerings i Inatsisartuts udvalg

§ 10, stk. 2, foreslås udvidet med et 2. pkt., således at Inatsisartuts administration fremover kan bemyndiges til at tage beslutning om personlig supplerings i udvalgene forud for møder, hvor et medlem og dennes suppleant har forfald. Dette svarer bedre til gældende praksis end den hidtidige regulering i § 10, stk. 2.

Ifølge den hidtidige formulering skal parti- eller valggruppen altid anmode Formandskabet om tilladelse til at indsætte en midlertidig suppleant, hvis et udvalgsmedlem samt dennes suppleant melder forfald til et udvalgs møde.

I praksis overholdes denne bestemmelse kun, hvis der ønskes foretaget personlig supplerings over en længere periode, hvilket i praksis kun sker yderst sjældent. I de mere almindelige situationer, hvor både udvalgsmedlem og suppleant kun er forhindret lejlighedsvis eller i en kort periode, følges i stedet den praksis, at partisekretariatene anmodes om at fremfinde en lejligheds suppleant. Det forekommer, at Formandskabet efterfølgende orienteres herom.

Denne uformelle praksis synes velfungerende, og behovet for at forespørge Formandskabet om tilladelse til at foretage personlig supplerings i enkeltstående udvalgs møder ses ikke at være til stede. Derfor tilføjes en adgang til Inatsisartuts bureau om at imødekomme ønske om en lejligheds suppleant svarende til gældende praksis.

2.5 Skriftlig besvarelse af udvalgs spørgsmål

Der foreslås et nyt stk. 3 til § 14, som præciserer, at Naalakkersuisut skal efterkomme udvalgets anmodning om en skriftlig besvarelse på et spørgsmål. Det er kun tilladt for Naalakkersuisut at begrænse udvalgets adgang til oplysninger, hvis udvalgets interesse i at sætte sig ind i disse oplysninger bør vige for væsentligt stærkere offentlige eller private interesser. En sådan afvisning skal altid begrundes skriftligt.

Disse bestemmelser fastslår og præciserer, hvad der hidtil har været forudsat af Inatsisartut, således at der ikke fremover opstår tvivl om, hvorvidt Naalakkersuisut kan være forhindret i at besvare udvalgs spørgsmål som følge af tavshedspligt og lignende hensyn.

Den retlige situation desangående er senest blevet beskrevet i Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalgs brev af 15. maj 2014 til Naalakkersuisutformanden, og Formandskabet finder det hensigtsmæssigt, at denne retsstilling klargøres i Forretningsordenen for at undgå fremtidig tvivl.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 vil dermed supplere den eksisterende bestemmelse i forretningsordenen § 14, stk. 2, som fastsætter, at et udvalg inden for sit fagområde er forpligtet til, bl.a. gennem spørgsmål til Naalakkersuisut, at holde sig ajour med udviklingen og føre tilsyn med, at forvaltningen i Naalakkersuisut holder sig inden for de rammer, som følger af lovgivningen eller af hensynet til god forvaltningsskik.

Bestemmelsen i stk. 2 hviler på den forudsætning, at Naalakkersuisut er forpligtet til, så vidt det er Naalakkersuisut muligt, at besvare spørgsmål fra udvalgene i Inatsisartut. Samme forpligtelse kan antagelig også udledes af det parlamentariske system, hvor parlamentet ud over at lovgive har til opgave at føre kontrol med regeringen. Den parlamentariske kontrol forudsætter, hvis den skal være effektiv, at parlamentet forsynes med eller er i stand til at skaffe sig alle fornødne oplysninger om regeringens politik og administrationens gennemførelse heraf.

Det må antages, at denne opfattelse ligeledes ligger til grund for følgende bemærkninger i en udtalelse fra Ombudsmanden for Inatsisartut (jf. Ombudsmandens årsberetning for 2008, kapitel 5.9.1):

”Det følger af centraladministrationens stilling i et parlamentarisk demokrati, at parlamentet kan afkræve administrationen oplysninger til brug for den politiske og retlige kontrol med administrationen.

Det er således min opfattelse, at aftaler om diskretion eller tavshed ikke kan gøres gældende overfor Landstinget eller et landstingsudvalg, som kræver oplysninger fra et landsstyremedlem.”

Endelig kan der siges at eksistere en langvarig parlamentarisk tradition for, at et udvalgs spørgsmål til Naalakkersuisut besvares, så vidt det er Naalakkersuisut muligt.

På enkelte områder er dette princip i forvejen lovfæstet og nærmere præciseret. For Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalgs vedkommende fastslår § 21, stk. 1, i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut således følgende:

”Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg i Inatsisartut har til opgave at behandle udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold, og at fremsætte de spørgsmål og bemærkninger, som disse for-

hold giver anledning til. Det påhviler udvalget nøje at holde sig ajour med udviklingen inden for dets fagområde.”

I lovbemærkningerne til bestemmelsen oplyses bl.a. følgende:

”Bestemmelsens stk. 1 definerer Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalgs opgaver, herunder samspillet med Naalakkersuisut. [...]

Stk. 1, 1. pkt., angår udvalgets behandling af oplysninger, som modtages af Naalakkersuisut, uanset om orienteringen sker løbende, regelmæssigt eller på given foranledning, og uanset om orienteringen sker skriftligt eller mundtligt.

Ansvar et hos Naalakkersuisut for udenrigspolitikken er i dag beskrevet i selvstyrelovens kapitel 4 med bemærkninger, og Naalakkersuisut udøver sin virksomhed på det udenrigspolitiske område på sædvanligt parlamentarisk grundlag og under sædvanligt ansvar over for Inatsisartut. Som et led i dette ansvar giver Naalakkersuisut redegørelser og orienteringer til Inatsisartut, henholdsvis Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg, navnlig om følgende:

- 1) Forestående forhandlinger, som Naalakkersuisut deltager i, om indgåelse af folkeretlige aftaler med virkning for Grønland.*
- 2) Andre væsentlige udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter eller beslutninger, for eksempel indgåelse af politiske erklæringer med andre lande.*
- 3) Andre udenrigs- og sikkerhedspolitiske begivenheder af betydning for Grønland.*
- 4) Udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold vedrørende Grønland, som den danske regering meddeler Folketingets Udenrigspolitiske Nævn.*

De i nr. 1 anførte forhandlinger om indgåelse af folkeretlige aftaler henviser til forhandlinger, der sker inden for rammerne af kapitel 4 i selvstyreloven, dvs. dels forhandlinger, hvor Naalakkersuisut har aftalekompetencen, dels forhandlinger, hvor regeringen har kompetencen, og som Naalakkersuisut deltager i. Naalakkersuisut orienterer Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg forud for gennemførelse af forhandlingerne. Forhandlinger skal forstås bredt og sikre Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg indsigt i Naalakkersuisuts dispositioner, også forud for egentlige forhandlinger, når dispositionerne medvirker til at fastlægge Grønlands Selvstyres forhandlingsposition.

Stk. 1, 2. pkt., supplerer stk. 1, 1. pkt. Bestemmelsens retlige betydning er først og fremmest en tilkendegivelse af, at stk. 1, 1. pkt., ikke må forstås som en udtømmende beskrivelse af udvalgets opgaver eller handlemuligheder.

[...]

Det er blandt andet aftalt med den danske regering, at regeringens orienteringer til Folketingets Udenrigspolitiske Nævn om forhold af betydning for Grønland formidles til Naalakkersuisut, således at der i størst muligt omfang kan ske samtidig orientering af Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg.”

Det fremgår af lovbemærkningerne til Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, at Naalakkersuisut har en forpligtelse til – på eget initiativ – at give redegørelser og orienteringer til Inatsisartut, henholdsvis Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg, navnlig om følgende:

- 1) Forestående forhandlinger, som Naalakkersuisut deltager i, om indgåelse af folkeretlige aftaler med virkning for Grønland.
- 2) Udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold vedrørende Grønland, som den danske regering meddeler Folketingets Udenrigspolitiske Nævn.
- 3) Andre væsentlige udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter eller beslutninger, for eksempel indgåelse af politiske erklæringer med andre lande.
- 4) Andre udenrigs- og sikkerhedspolitiske begivenheder af betydning for Grønland.

Lovbemærkningerne til stk. 1, 1. pkt. kan læses således, at stk. 1, 1. pkt., alene omhandler Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalgs adgang til at stille spørgsmål i anledning af de oplysninger, som udvalget modtager fra Naalakkersuisut. Bestemmelsens ordlyd (*”Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg i Inatsisartut har til opgave at behandle udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold, og at fremsætte de spørgsmål og bemærkninger, som disse forhold giver anledning til”*) giver dog ikke grundlag for en sådan fortolkning.

Det forekommer derfor sandsynligt, at lovbemærkningerne blot afspejler, at Naalakkersuisuts oplysninger til udvalget er den primære – og ofte eneste – kilde til udvalgets viden om Naalakkersuisuts udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter: Hvordan skulle udvalget kunne stille spørgsmål til aktiviteter, som udvalget ikke har kendskab til? Denne forudsætning har imidlertid vist sig kun til dels at være holdbar, idet Naalakkersuisut i mange tilfælde udsender pressemeddelelser om udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter, ligesom mødekalenderen på Naalakkersuisuts hjemmeside kan indeholde oplysninger om sådanne aktiviteter.

Selv hvis det antages, at stk. 1, 1. pkt. alene omhandler udvalgets spørgsmål til oplysninger, som udvalget har modtaget fra Naalakkersuisut, må stk. 1, 2. pkt. (*”Det påhviler udvalget nøje at holde sig ajour med udviklingen inden for dets fagområde”*) imidlertid give udvalget mulighed for at stille spørgsmål til Naalakkersuisut på andet grundlag end de oplysninger, som ud-

valget har modtaget fra Naalakkersuisut. I lovbemærkningerne oplyses om denne bestemmelse, at *”Bestemmelsens retlige betydning er først og fremmest en tilkendegivelse af, at stk. 1, 1. pkt., ikke må forstås som en udtømmende beskrivelse af udvalgets opgaver eller handlemuligheder”*.

Uanset, om de møder, hvis indhold udvalget har spurgt til, konkret kan karakteriseres som enten *”væsentlige udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter”* eller *”udenrigs- og sikkerhedspolitiske begivenheder af betydning for Grønland”*, har Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg således mulighed for i medfør af § 21, stk. 1, i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut at fremsætte spørgsmål til ethvert forhold, som ligger inden for udvalgets arbejdsområde.

Med hensyn til Naalakkersuisuts pligt til at svare Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg på skrift er det i lovbemærkningerne til Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut forudsat, at orienteringer fra Naalakkersuisut til Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg kan være mundtlige eller skriftlige:

”Stk. 1, 1. pkt., angår udvalgets behandling af oplysninger, som modtages af Naalakkersuisut, uanset om orienteringen sker løbende, regelmæssigt eller på given foranledning, og uanset om orienteringen sker skriftligt eller mundtligt.”

I de almindelige bemærkningers afsnit 2 oplyses endvidere følgende:

”Det har været praksis at give Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg oplysninger og orienteringer under følgende former:

- Skriftlig meddelelse af oplysninger/orienteringer i form af kopi af oplæg eller orienteringer til Naalakkersuisut om udenrigspolitiske emner, typisk forhandlinger som Grønland deltager i. Oplysningerne/orienteringen er afgivet efter forelæggelsen for Naalakkersuisut.*
- Samråd, hvor medlemmet af Naalakkersuisut giver en mundtlig orientering, for eksempel i hastende sager om igangværende forhandlingssituationer, eller besvarer spørgsmål stillet af udvalget.*
- Tilsvarende er der nu en praksis for, at udenrigsministerens orientering til Udenrigspolitisk Nævn om sager vedrørende Grønland fremsendes til udvalget.”*

Der foreligger imidlertid ikke i den lovgivning, som regulerer forholdet mellem Inatsisartut og Naalakkersuisut, bestemmelser, som pålægger Naalakkersuisut, at en besvarelse af spørgsmål fra et udvalg skal afgives på skrift, hvis udvalget måtte ønske dette. En sådan bestemmelse har været anset som ganske uforholdsmæssig, idet Naalakkersuisut, så vidt bekendt indtil nyere tid altid har besvaret et udvalgs skriftlige spørgsmål skriftligt, med mindre udvalget har ønsket spørgsmålene besvaret under et samråd eller et orienteringsmøde.

Derimod har en nyere korrespondance mellem Naalakkersuisutformanden og Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg i foråret 2014 givet indtryk af, at der i mangel af en klar regulering kan opstå tvivltilfælde om det nærmere omfang af Naalakkersuisuts svarpligt. Formandskabet finder det på denne baggrund i alle parter interesse, at der indføres en formulering i forretningsordenen, der præciserer retstilstanden omkring Naalakkersuisuts pligt til at besvare skriftlige spørgsmål skiftligt og dermed foregriber en yderligere tvivl desangående.

2.6 Udvalgenes pligt til at afgive betænkning ophæves

Inatsisartuts Formandskab har i de senere valgperioder ved flere lejligheder konstateret, at antallet af forslag til behandling på samlingerne – og her i særdeleshed mængden af beslutningsforslag fra medlemmerne – generelt har udvist en stigende tendens. Samtidig er det tydeligt, at den økonomiske oprustning af partisekretariatene og den stigende professionalisering af det politiske arbejde har medført, at beslutningsforslagene generelt er blevet mere komplekse.

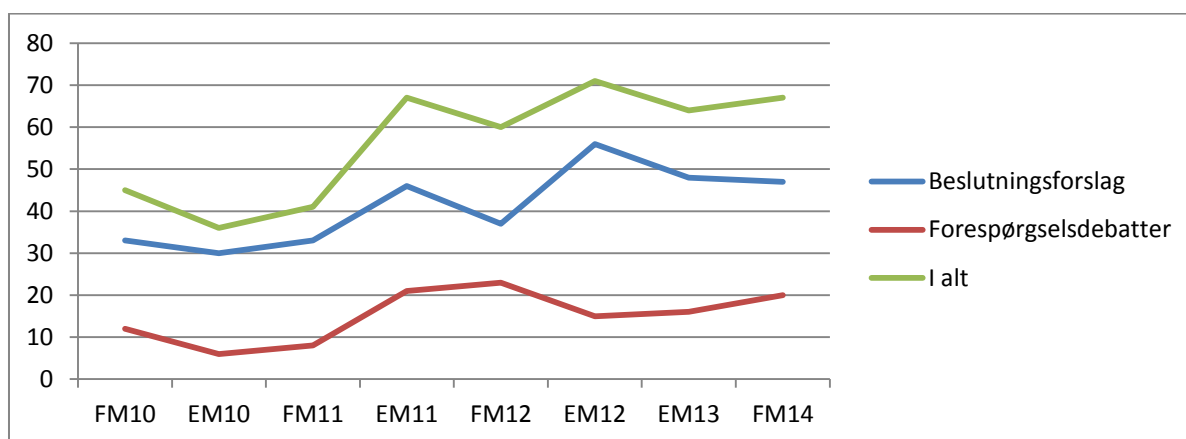
Baggrunden for det stigende antal forslag kan herudover tilskrives udvidelsen af det parlamentariske arbejdsår til i praksis at omfatte hele året, og ikke kun perioderne under samlingerne. Men også bortfaldet af muligheden for at stille skriftlige spørgsmål til mundtlig besvarelse i Inatsisartut har sikkert været af betydning.

Behandlingen af det stigende antal forslag kræver betydeligt øgede administrative ressourcer både i Inatsisartut selv, men givetvis også hos Naalakkersuisuts og i øvrige dele af den offentlige administration.

Det store ressourceforbrug er dels bekosteligt for landskassen, men det medfører også, at muligheden for at løfte andre vigtige opgaver samtidig reduceres. Det gælder både for Inatsisartuts administration og for Naalakkersuisuts administration, idet sidstnævnte samtidig skal varetage løbende driftsopgaver i form af styring, planlægning og den almindelige borgerbetjening.

Dertil kommer, at udviklingen også forøger Inatsisartutmedlemmernes i forvejen store arbejdsbelastning under samlingerne.

Den nedenstående tabel over antallet af beslutningsforslag fra Inatsisartuts medlemmer viser de seneste års udvikling i grafisk form:

En generel forlængelse af samlingerne ændrer ikke på dette, da ressourceforbruget er det samme, men blot fordelt anderledes. Derudover kan det ikke afvises, at en forlængelse af samlingerne i sig selv opmuntrer medlemmerne til at fremsætte yderligere forslag, og derfor er en drivende faktor for det voksende ressourceforbrug.

Endelig medfører det stadig stigende antal beslutningsforslag bekymringer for beslutningernes kvalitet, henset til, at kvalitetssikringen af beslutningsprocessen skal klares med begrænsede og stort set uændrede ressourcer til rådighed.

Formandskabet ser med stor bekymring på denne udvikling og har drøftet mulighederne for, hvordan antallet af forslag til Inatsisartuts behandling kan holdes på det mere overkommelige niveau, som har været kendt for få år siden.

Da Formandskabet ikke ville finde det passende at sætte formelle begrænsninger for det antal forslag, medlemmerne kan fremsætte, foreslås det i stedet, at Inatsisartuts udvalg frigøres fra deres eksisterende pligt til at afgive betænkning over alle forslag, der stilles under samlingerne. En sådan ændring genindfører en arbejdsform, som har været anvendt i Inatsisartut indtil år 1999.

Indtil 1999 indeholdt Inatsisartuts forretningsorden ingen egentlig pligt for udvalgene til at afgive betænkning over de forslag, der henvistes til behandling i udvalget. Da en sådan bestemmelse i 1999 blev indført i forretningsordenens § 17, stk. 1, var det formentlig med henblik på at sikre en så grundig behandling som muligt for hvert enkelt forslags vedkommende. Udvalgene mistede dog samtidig muligheden for at nedprioritere de forslag, hvor det i kraft af debatten under Inatsisartuts 1. behandling stod klart, at der ikke kunne opnås et politisk flertal for forslaget.

En nedprioritering af disse politisk udsigtsløse forslag betød tidligere, at forslagene kunne ”lide udvalgsdøden”. Dette begreb indebærer, at et Inatsisartutudvalg valgte ikke at afgive den betænkning, der ville være forudsætning for forslaget videre behandling i Inatsisartut, hvorved forslaget i sidste ende bortfaldt uden yderligere behandling.

Det vurderes, at en genindførelse af udvalgenes beskrevne prioriteringsmulighed vil være et rimeligt instrument til at reducere arbejdsbelastningen hos både Inatsisartut og Naalakkersuisut samt deres administrationer mv. Ulemperne ved denne løsning er forholdsvis beskeden, henset til, at ressourcer på politisk udsigtsløse forslag alligevel går til spille, når forslaget i sidste ende bliver nedstemt under sidste behandling i salen.

Det foreslås derfor at ophæve den pligt for afgivelse af udvalgsbetænkning, som har været gældende i forretningsordenens § 17, stk. 1, 2. pkt., siden 1999.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af forretningsordenen § 38, stk. 5, der sikrer bortfald af forslag, der ikke er endeligt vedtaget ved Inatsisartutårets slutning. Dermed sikres, at politisk udsigtsløse forslag, der lider udvalgsdøden, ikke kræver fornyet stillingtagen på et senere tidspunkt.

2.7 Samråd og orienteringsmøder

Der foreslås en ændring i forretningsordens § 19, således at der fremover skelnes mellem ”samråd” og ”orienteringsmøder”, hvilket vil være i overensstemmelse med, hvordan bestemmelsen allerede i dag anvendes i Inatsisartuts praksis.

Ifølge gældende forretningsordenens § 19 kan et udvalg til enhver tid kan indkalde et Naalakkersuisutmedlem i samråd. Begrebet ”samråd” lægger efter sin ordlyd op til en forhandling eller en rådslagning, men i den parlamentariske praksis opfattes en samrådsindkaldelse som en ret alvorlig affære, da dette instrument ofte anvendes i situationer, hvor et Naalakkersuisutmedlem skal forklare sig og sine handlinger over for et udvalg.

Udvalgene og Naalakkersuisut mødes lejlighedsvis i andre og mere uformelle sammenhænge, bl.a. med henblik på at udvalget bliver orienteret om kommende tiltag og planer. Disse møder betegnes på dansk sædvanligvis som ”orienteringsmøder”. Et orienteringsmøde er således ikke præget af samme alvor som et samråd.

Imidlertid benyttes på grønlandsk ofte det samme udtryk for samråd og orienteringsmøde. Dette kan med fordel ændres, således at § 19 fremover nævner både muligheden for Samråd / Naalakkersuisumik apersuineq og Orienteringsmøde / Ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinneq.

Ovenstående nye udtryk anvendes allerede i praksis, og de har vist sig at fungere efter formålet. Formandskabet finder det ønskeligt, at forretningsordenen opdateres på dette punkt, således at indkaldelser til Naalakkersuisuts medlemmer anvender et sprogbrug, der stemmer med forretningsordenens ordlyd og samtidig signalerer, hvad der skal være formålet med et kommende møde.

2.8 Forespørgselsdebatter skal ledsages af et forslag til udtalelse

Formandskabet har konstateret, at medlemmernes interesse for at anmelde § 33 beslutningsforslag og § 36 forespørgselsdebatter blev øget, da man for nogle år siden afskaffede muligheden for at anmelde mundtlige spørgsmål til besvarelse i salen. Om udviklingen i antal medlemsforslag henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6, for en uddybning.

Udviklingen er forståelig, da politisk synlighed over for offentligheden ved demonstration af parlamentarisk aktivitet må anses som et forventeligt delmål for Inatsisartuts medlemmer. Partisekretariatene er i dag bedre end tidligere rustet til at støtte deres medlemmer i bestræbelsen efter politisk synlighed.

Det må imidlertid erkendes, at en række af de forespørgselsdebatter, som i dag forhandles i Inatsisartut, under den tidligere gældende administrative praksis ville have været omformuleret til spørgsmål til skriftlig eller mundtlig besvarelse, og at de i deres form og indhold næppe er egnede til at fremme nogen væsentlig politisk meningsdannelse eller afklaring, hverken internt i Inatsisartut eller i offentligheden.

Det må ligeledes erkendes, at en række forespørgselsdebatter tydeligvis har fokus på at redegøre for generelle eller konkrete problemer og udfordringer, nærmere end på løsninger. Dette hænger givetvis sammen med, at de fleste forespørgselsdebatter ikke er baseret på særlige forstudier eller undersøgelser af gældende lovgivning eller fakta, hvorfor de dybest set er formodningsbaserede og ofte bliver ganske vidtfavnende.

Formandskabet har på denne baggrund overvejet muligheden for at afskaffe forespørgselsdebatterne, men fundet, at disse fortsat har en berettigelse, såfremt deres indhold kan målrettes, således at debattens kvalitet kan løftes.

I denne forbindelse foreslår Formandskabet en ændring af formkrav til forslag til forespørgselsdebatter, således at disse fremover skal ledsages af et forslag til udtalelse fra Inatsisartut. Udtalelsen vil ikke have karakter af en beslutning, der binder Naalakkersuisut, som det kendes fra § 33 beslutningsforslag. I stedet vil udtalelsen være en holdningstilkendegivelse, som Inatsisartuts flertal vedtager på baggrund af den gennemførte debat.

Herom bør det noteres, at forretningsordenen i § 36, stk. 4, allerede i dag giver mulighed for, at medlemmerne af Inatsisartut og partier under forhandling om en forespørgsel kan fremsætte forslag til inatsisartutudtalelse. Et sådant forslag skal meddeles mødelederen ledsaget af en kort skriftlig begrundelse, og skal have naturlig tilknytning til den forhandling, som foregår. Denne mulighed om at fremsætte forslag til udtalelse ad hoc har dog ikke været anvendt i praksis med henblik på at målrette debattens indhold.

Når udtalelsen efter en forespørgselsdebat ikke skal være bindende for Naalakkersuisut, skal dette ses på baggrund af, at forespørgselsdebatter som hidtil kun skal omfatte én behandling i salen uden mulighed for udvalgsbehandling. Forespørgselsdebattens forslag til udtalelse undergår følgelig ikke den samme grad af undersøgelse og kvalitetssikring, som en udvalgsbehandling normalt vil medføre.

Derimod er det Formandskabets forventning, at pligten til et forslag til udtalelse vil fremme det egentlige formål med forespørgselsdebatter, som er at bringe et offentligt anliggende til forhandling og at afkræve forklaring derom fra et eller flere medlemmer af Naalakkersuisut, med efterfølgende meningsudveksling blandt Inatsisartuts medlemmer. Dette formål vil især kunne nås, hvis medlemmerne ved valg af debateme og forslag til udtalelse sikrer, at emnet ikke bliver for konkret rettet mod personer eller institutioner, men holdes i generelle vendinger i stedet.

En realisering af forslaget er tilstræbt gennem en ændring af forretningsordenens § 36, stk. 1 og 4, vedrørende forespørgselsdebatter med forslag til Inatsisartutudtalelse.

Forslaget kan endvidere ses i sammenhæng med Formandskabets ønske om at vitalisere forespørgselsdebatterne ved at indføre en kortere anmeldelsesfrist for sådanne dagsordenspunkter, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.10.

2.9 Forslags bortfald ved Inatsisartutårets afslutning

Det foreslås, at forslag fra Naalakkersuisut og Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt vedtaget ved Inatsisartutårets afslutning, bortfalder. Dette gælder også forespørgsler fra Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt behandlet ved Inatsisartutårets afslutning.

En tilsvarende bestemmelse har tidligere været indeholdt i Inatsisartuts Forretningsorden af 1999 (dengang § 37, stk. 5), men blev ophævet igen i 2001 (EM 2001/60). Baggrunden for ophævelsen var givetvis et ønske om i højere grad at anvende sommermånederne efter forårssamlingerne til udvalgsbehandling af henviste forslag med henblik på 2. og om fornødent 3. behandling af disse på efterårssamlingerne. Dette er dog ikke blevet indarbejdet i almindelig udvalgspraksis, hvilket må anses at hænge sammen med Naalakkersuisuts og Inatsisartuts administrationers berettigede forventninger om tid til afholdelse af afspadsering

og ferie samt medlemmernes gennemførelse af orienteringsrejser, kursus- og seminarvirksomhed og andre offentlige hverv m.v.

Det bemærkes i denne sammenhæng særligt, at bestemmelsen ikke *afskærer* et udvalg fra at drøfte og behandle et til udvalget henvist forslag, uanset at dette forslag må forventes at bortfalde ved Inatsisartutårets slutning og dermed inden Inatsisartuts opfølgende 2. eller 3. behandling af forslaget. Det er således forventningen, at udvalgene, i de tilfælde hvor udvalgene måtte ønske at arbejde videre med henviste forslag også i det kommende Inatsisartutår, blot vil anmode Formandskabet herom. Formandskabet vil herefter blot optage forslaget på dagsordenen også for den kommende Inatsisartutsamling, uanset at denne samling først finder sted i et nyt Inatsisartutår. Denne fremgangsmåde er valgt, idet udvalgene i forvejen rutinemæssigt ansøger formandskabet om udsættelse af behandlingen af de forskellige til udvalget henviste lov- og beslutningsforslag, hvorfor en procedure i forvejen er indarbejdet i almindelig parlamentarisk praksis.

Med henblik på de tilfælde, hvor et forslag ikke er henvist til udvalgsbehandling, men ønskes opretholdt også i et kommende Inatsisartutår, findes det hensigtsmæssigt, at også en forslagsstiller selv kan anmode Formandskabet om opretholdelse af et forslag også i et kommende Inatsisartutår. Meddelelse herom må i givet fald tilgå Formandskabet senest på fristdagen inden samlingen.

Undtagelse fra ovenstående gælder primært for Inatsisartuts Revisionsudvalg, som også er aktiv i sommermånederne, hvor det bl.a. behandler af Forslag om Godkendelse af Landskassens Regnskab. Her har der dannet sig den praksis, at forslaget 1. behandles på forårssamlingen og 2. behandles på efterårssamlingen, idet betænkning fra udvalget forventes at foreligge i færdig form ved efterårssamlingens begyndelse.

Fordelen ved at genindføre bestemmelsen ligger efter Formandskabets opfattelse i, at Inatsisartutåret starter med en ryddet dagsorden, der ikke er belastet af gamle dagsordenspunkter. Ofte er de gamle dagsordenspunkter udtryk for, at mindre væsentlige forslag er blevet nedprioriteret på en tidligere samling, f.eks. på grund af en høj arbejdsbelastning i Inatsisartut. Disse mindre væsentlige forslag bør imidlertid ikke automatisk belaste Inatsisartut i det nye Inatsisartutår, fordi nedprioriteringen netop kan være udtryk for, at forslaget mangler politisk interesse eller opbakning.

I andre tilfælde kan den manglende færdiggørelse af et gammelt forslag skyldes, at forslaget har vist sig at være kompliceret eller kontroversielt, og at Inatsisartut f.eks. har ønsket ændringer til et fremsat lovforslag eller en udvidet høring eller anden yderligere information. I så fald er det hensigten, at forslaget fortsat skal drøftes og vedtages, og Formandskabets ændringsforslag vil her kunne få den betydning, at forslaget skal genfremsættes, evt. i ændret

form, og gennemgå en fornyet behandling fra start, såfremt forslagsstiller, eller det udvalg, til hvilket forslaget er henvist, ikke af egen drift har foranlediget forslaget videreført.

I disse situationer, der vil være sjældne, kan forslaget medføre et merarbejde for Inatsisartut, som skal starte forslagets behandling på ny. Formandskabet finder dog, at dette merarbejde er retfærdiggjort i og med, at det netop har vist sig, at forslaget var kompliceret eller krævede efterbehandling. Den fornyede 1. behandling vil i så fald blot være udtryk for, at det pågældende forslag modtager den grundige behandling, som det fortjener, således at komplicerede forslag ikke blot færdigbehandles på baggrund af en ældre og til dels måske uaktuel indledende behandling.

Alt i alt sikrer en regel om bortfald af gamle forslag derfor efter Formandskabets opfattelse, at mindre væsentlige forslag ikke vedbliver med at belaste Inatsisartuts dagsorden, mens de væsentlige og komplicerede forslag sikres den grundige behandling, de fortjener.

Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6, hvorefter udvalgenes pligt til at afgive betænkning ophæves, således at mindre væsentlige forslag ligesom tidligere kan "lide udvalgsdøden". Derved frigøres ressourcer til en mere grundig behandling af højt prioriterede forslag. Nærværende ændringsforslag understøtter denne ændring, idet der én gang om året ryddes op i bunken af forslag, som udvalgene har besluttet ikke skal prioriteres.

Med hensyn til Forslag om Godkendelse af Landskassens Regnskab finder Formandskabet imidlertid, at den hidtidige praksis med 1. behandling på forårssamling og 2. behandling på efterårssamling har fungeret tilfredsstillende og bør opretholdes. Formandskabet finder det derfor på sin plads med en undtagelsesbestemmelse specifikt til dette formål. Dermed tager forretningsordenen højde for, at betænkningen til dette dagsordenspunkt i praksis foreligger ved Inatsisartutårets start. Dette kan ikke sædvanligvis forventes for andre forslags vedkommende.

2.10 Anmeldelsesfrist til forespørgselsdebatter

I forlængelse af Formandskabets overvejelser om at sikre en bedre kvalitet af forespørgselsdebatterne, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.8, har det også været et ønske at sikre debatterne en større aktualitet.

Forespørgselsdebatter har til formål at bringe et offentligt anliggende til forhandling og at afkræve forklaring derom fra et eller flere medlemmer af Naalakkersuisut, jf. § 36, stk. 1. I en række tilfælde vil interessen knytte sig til aktuelle emner, der har påkaldt sig offentlighedens opmærksomhed og debat. Her kan den nuværende anmeldelsesfrist på 5 uger inden samlingens start bevirke, at forespørgselsdebatter først føres i Inatsisartut på et tidspunkt, hvor det politiske interesse i sagen er aftaget, og hvor Inatsisartuts debat har svært ved at påvirke of-

fentlighedens holdning. Dette har undertiden resulteret i kraftløse debatter om emner, der har mistet en del interesse siden forespørgslen blev anmeldt til Inatsisartut.

Formandskabet har på denne baggrund fundet, at muligheden for en løbende anmeldelse af forespørgselsdebatter i en række tilfælde kan sikre debatterne mere aktualitet, engagement og dynamik. Herom skal det bemærkes, at det frem til en ændring af forretningsordenen i 1999 var muligt at anmelde forslag til Forespørgselsdebatter løbende. Det anses, at der foreligger tidligere og overvejende positive erfaringer med denne ordning. Det vil dog være ønskeligt, at medlemmerne afstår fra at bringe dagsaktuelle enkeltsager til debat, men henholder sig til at debattere de principielle aspekter af aktuelle samfundsudviklinger.

2.11 Redegørelser for dagsordenen

Det fremgår direkte af § 4, stk. 1, i forretningsordenen, at Formandskabet ”... *fastsætter dagsordener for møderne i Inatsisartut og orienterer Inatsisartut herom i redegørelser for dagsordenen. Redegørelserne forhandles ikke.*”

Når Inatsisartutmedlemmer alligevel finder anledning til at gå på talerstolen for at forhandle dagsordenen eller fremføre synspunkter om den generelle politiske situation, bør mødelederen derfor straks gribe ind. I praksis sker dette dog ikke altid.

Formandskabet har under sin drøftelse af denne praksis fundet det ønskeligt, at den hidtidige forretningsorden tydeliggøres med hensyn til, at redegørelsen for dagsordenen ikke forhandles. En tvivl desangående kan navnlig skyldes bestemmelsen i Forretningsordenens § 43, stk. 4, og muligvis også stk. 3, der har følgende ordlyd:

”*Stk. 3. Når mødet er indledt, kan Inatsisartut ændre rækkefølgen af dagsordenspunkter for et møde.*

Stk. 4. Der kan ikke optages nye sager på et mødes dagsorden uden godkendelse fra Inatsisartut.”

Da disse bestemmelser giver Inatsisartut mulighed for at ændre dagsordenen, kan det være nærliggende at argumentere, at medlemmerne uanset ordlyden i § 4, stk. 1, også må have mulighed for at tage til orde under redegørelse for dagsordenen.

Formandskabet foreslår derfor § 43, stk. 3, omformuleret, så der bliver tale om en bemyndigelse til mødelederen i stedet for til Inatsisartut. Dermed bevares den hidtidige fleksibilitet, hvorefter mødeledelsen kan reagere på kortfristede udviklinger ved at ændre rækkefølgen for dagsordenspunkterne. Samtidig præciseres det, at mødelederen også kan lade et dagsordenspunkt udgå fra den pågældende mødedags dagsorden, hvilket hidtil er blevet praktiseret, uden at muligheden udtrykkeligt har været nævnt i § 43. Endelig foreslås det præciseret, at

ændringer mv. skal ske på ”på givne foranledning”, hvilket indebærer, at ændringen skal være begrundet i saglige hensyn.

Med hensyn til § 43, stk. 4, finder Formandskabet, at det fortsat bør være en betingelse, at nye dagsordenspunkter kun kan optages i redegørelse for dagsorden, hvis Inatsisartut godkender denne ændring. Denne regel sikrer, at et flertal af Inatsisartuts medlemmer er enige i, at fordelene eller nødvendigheden af denne kortfristede ændring retfærdiggør ulemperne. Disse ulemper vil navnlig bestå i, at medlemmerne ikke kan forventes at være optimalt forberedte på det nye dagsordenspunkt.

Medlemmerne kan således kræve en afstemning om optagelse af nye dagsordenspunkter, og mødelederen kan acceptere ordmeldinger til belysning af medlemmernes holdning. Der vil dog fortsat ikke være krav på en forhandling af den foreslåede redegørelse, således at mødelederen kan opgive sin hensigt om at optage et nyt dagsordenspunkt, ligesom mødelederen kan vælge at afskære en yderligere debat ved at skride til afstemning straks.

2.12 Talerækkefølgen

Det har været mangeårig parlamentarisk praksis, at ordføreren for partigruppen med de fleste mandater i Inatsisartut taler først, dernæst taler ordføreren for partigruppen med næstflest mandater osv., indtil alle partiers ordførere har talt. I det tilfælde, at to partier har lige mange mandater, taler ordføreren for det parti, som fik flest stemmer ved det seneste valg til Inatsisartut, som den første.

Formandskabet har i denne forbindelse overvejet, hvilken betydning det bør have for talerækkefølgen, hvis der grundet partiskift sker en ændring i styrkeforholdet mellem enkelte partiers repræsentation i Inatsisartut.

Forretningsordenen yder hidtil ikke noget umiddelbart bidrag til afklaring af dette spørgsmål. Det fremgår alene af den hidtidige forretningsordenens § 48, stk. 1, at en forhandling afvikles i den orden, som er angivet i bilaget til forretningsordenen (Taletiderne), uden at bilaget dog angiver, i hvilken rækkefølge ordførerne taler.

I tilfælde af ændret partitilhørsforhold har det hidtil været praksis, at talerækkefølgen tilpasses, således at ordførertalerækken følger størrelsen på de til enhver tid siddende partigrupper i Inatsisartut. Formandskabet foreslår denne praksis opretholdt, også når et parti får færre medlemmer i salen og dermed må rykke i talerækkefølgen. Rækkefølgen kommer på denne måde til at afspejle antallet af medlemmer i salen og ikke antallet af dem som oprindeligt har stemt på partierne.

I de tilfælde af, hvor to eller flere partigrupper har lige mange medlemmer i Inatsisartut, bør der dog fortsat lægges vægt på, hvilket parti der fik flest stemmer ved seneste valg til Inatsisartut.

Formandskabet foreslår forretningsordenens § 48, stk. 1, præciseret i overensstemmelse med disse overvejelser.

2.13 Hvervsregistret gøres obligatorisk

Der findes i dag en frivillig oplysningsordning under Inatsisartuts Formandskab. Ifølge denne ordning kan Inatsisartuts medlemmer offentliggøre oplysninger om deres privatøkonomiske og udenomsparlamentariske forhold (hverv og erhverv) med henblik på at skabe en transparens herom i forhold til vælgerne. Hovedparten af Inatsisartuts medlemmer har efter valget i 2013 indgivet oplysninger til dette såkaldte ”hvervsregister”.

Oplysningerne fra hvervsregistret er i dag offentligt tilgængelige på www.inatsisartut.gl under punktet ”Medlemmer af Inatsisartut”, hvor der er et faneblad ”Hverv og økonomiske interesser” ved siden af medlemmets CV.

Hensigten med hvervsregistret er at fremme offentlighedens indsigt i mulige interessesammenstød, der kan gøre sig gældende som følge af de enkelte Inatsisartutmedlemmers offentlige eller private stillinger og engagementer. Til dette formål opfordres Inatsisartutmedlemmerne til at oplyse om lønnede stillinger, hverv, bestyrelsesposter, mv. i såvel private som offentlige selskaber, samt om selvstændig indtægtsgivende virksomhed. Samtidig opfordres Inatsisartutmedlemmerne om at oplyse om deres formueforhold og aftaler, hvis selskabsinteressen har en værdi på mere end 50.000 kr. Endelig angår oplysningerne bestemte aftaler af økonomisk karakter med tidligere arbejdsgivere.

Det har siden ordningens indførelse været overvejet, om ordningen burde være obligatorisk for medlemmerne.

For at belyse de retlige aspekter af en sådan oplysningspligt har Formandskabet anmodet professor, Dr. jur. Jørgen Albæk Jensen om at vurdere Inatsisartuts formelle muligheder for at regulere dette område. Endvidere er professor Gudmundur Alfredsson anmodet om at redegøre for praksis på disse områder i relevante dele af den øvrige verden.

De retlige undersøgelser har vist, Inatsisartut med udgangspunkt i Selvstyreloven, jf. dennes lovbemærkninger, har beføjelsen til at regulere dette område. Hvorvidt et obligatorisk hvervsregister herefter skal oprettes må alene bero på en beslutning i Inatsisartut.

Inatsisartuts Formandskab finder efter en drøftelse, at det vil være på sin plads at gøre den nuværende oplysningsordning obligatorisk for alle medlemmer af Inatsisartut. Dette skridt anses som velegnet til at højne den anseelse, som Inatsisartut og dets medlemmer nyder hos vælgerne. Ordningen vil sende et stærkt signal om transparens til offentligheden, som nemt kan danne sig overblik over, hvilke interesser de enkelte Inatsisartutmedlemmer er engageret i ud over deres politiske tilhørsforhold. Gennemsigtigheden kan forebygge de mytedannelser omkring politikernes særinteresser, som ellers nemt undergraver tilliden mellem befolkningen og de folkevalgte.

Når Formandskabet vurderer, at en frivillig ordning ikke er fuldt tilfredsstillende i denne forbindelse, så skyldes det, at et fåtal af manglende oplysninger kan have den stik modsatte effekt af det ønskede. Nogle få medlemmer, der ikke følger ordningen, kan give anledning til spekulationer om, hvilke interessekonstellationer man mon ønsker at skjule og hvordan disse formodede interessekonflikter påvirker den politiske beslutningsproces. En sådan rygtedannelse er ærgerlig, da de manglende informationer efter Formandskabets opfattelse ikke skyldes et ønske om at skjule oplysninger, men blot en manglende erkendelse hos enkelte medlemmer af, at gennemsigtighed om personlig hverv og erhverv forventes at blive prioriteret i et moderne demokrati.

En generel efterladenhed hos enkelte medlemmer er egnet til at undergrave formålet med den frivillige hvervsordning og skaber unødigt mistillid til Inatsisartut. Da Formandskabet samtidig finder det vigtigt at fastholde hvervsordningen som et signal om et åbent, oprigtigt og moderne parlamentarisk system i Grønland, foreslås tilføjelsen af en ny § 56 i forretningsordenen, der gør ordningen med et hvervsregister obligatorisk for alle medlemmer.

For at sikre, at detaljerne i hvervsregisterordningen kan justeres løbende, er det foreslået, at § 56 kun fastsætter de overordnede regler for hvervsregistret, herunder fristen for afgivelse af oplysningerne. De nærmere detaljer om oplysningernes omfang og indberetningsform foreslås fastsat af Udvalget for Forretningsorden, som gennem sin brede sammensætning synes bedst egnet til at sikre, at ordningen udformes på en måde, der nyder bred tilslutning blandt Inatsisartuts medlemmer.

Opmærksomheden henledes på, at der er fremsat et forslag om inatsisartutlov om ændring af landstingslov om økonomisk tilskud til politisk arbejde (FM 2015/149). Lovforslaget gør det muligt at nægte udbetaling af mandattilskud til partier i det omfang, at der mangler oplysninger om de pågældende medlemmers personlige hverv. Vedtagelsen af denne lovændring vil sikre, at medlemmerne har et økonomisk incitament for at efterkomme deres oplysningspligt, hvilket vil værne ikke alene om deres egen ry og rygte, men også om Inatsisartuts samlede anseelse.

2.14 Inatsisartuts regler om orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut samt om indkaldelse af stedfortræder

Inatsisartuts Formandskab har haft grundige drøftelser af de gældende regler for orlov, midlertidigt fravær og indkaldelse af stedfortrædere, da disse jævnligt har givet anledning til fortolkningstvivil.

Som udgangspunkt skal medlemmers udtræden, orlov, midlertidigt fravær og indkaldelse af stedfortræder bevilges af Inatsisartut, og dette gælder både i forhold til medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut. Regler desangående findes ikke alene i Forretningsorden for Inatsisartut (Kapitel 13), men også i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut og i Landstingslov om vederlag m.v. til medlemmer af Landstinget og Landsstyret m.v. ("Vederlagsloven").

Det kunne forekomme ønskeligt at sammenfatte alle disse regler til ét samlet regelsæt for at fremme deres overskuelighed. Formandskabet er imidlertid nået frem til, at dette ikke kan tilrådes, da de forskellige reguleringer tjener hver især et velbegrundet formål.

Således sikrer reglerne i vederlagsloven, at der er lovhjemmel til at vederlægge medlemmer under visse former for orlov mv. Reglerne i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut fastlægger selve karakteren af hvervet som medlem som Inatsisartut og Naalakkersuisut, herunder navnlig, at der er tale om et pligtmæssigt borgerligt ombud. Også denne regulering finder Formandskabet velbegrundet og svær at undvære som lovgrundlag for Inatsisartuts virke.

Samtidig er det Formandskabets erfaring, at spørgsmål om bevilling af orlov kan rejse talrige detaljespørgsmål, som ikke kan eller bør reguleres i lovgivningen, og som kun delvist er besvaret i bestemmelser i forretningsorden. Usikkerheden desangående er alene opstået i forhold til orlov mv. til Inatsisartuts medlemmer. Her har Formandskabet i flere tilfælde været i tvivl om, hvordan Inatsisartut helst så bestemmelserne udfyldt og administreret.

I de tilfælde, hvor Naalakkersuisuts medlemmer ønsker orlov mv., inddrages Inatsisartut i beslutningstagningen, og dette har ikke givet anledning til fortolkningstvivil. Formandskabet finder derfor ikke behov for at præcisere orlovsreglerne mv. for Naalakkersuisuts vedkommende.

Derimod har behovet for en præcisering af orlovsreglerne mv. til Inatsisartuts medlemmer længe været kendt. Således indeholder den gældende vederlagslov i § 2, stk. 2, 2. pkt., en regel om, at "Inatsisartuts Formandskab udarbejder retningslinjer for bevilling af orlov". Denne henstilling fra lovgiverens side har dog ikke være fulgt op fra Formandskabets side, bl.a. fordi reglerens indhold på flere punkter forekom for uklar til, at Formandskabet ville pege på den ene fortolkning frem for den anden.

For nærværende har Formandskabet imidlertid foreslået et samlet og klart regelsæt om de forskellige forhold, der gør sig gældende ved bevilling af orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut samt om indkaldelse af stedfortræder. Som en forudsætning herfor foreslås de gældende regler forenklet i både vederlagsloven, jf. et fremsat ændringsforslag desangående (EM 2014/123), og i forretningsordenens kapitel 13.

Derved skabes der mulighed for at fastsætte et samlet regelsæt om bevilling af orlov mv. i et nyt Bilag 2 til forretningsordenen.

Opmærksomheden henledes især på forslag til ændring af vederlagsloven, § 2, stk. 2. Ifølge dette forslag skal Inatsisartut fremover fastsætte regler for bevilling af orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut. Denne adgang erstatter den hidtidige henstilling i vederlagslovens § 2, stk. 2, 2. pkt., om at ”Inatsisartuts Formandskab udarbejder retningslinjer for bevilling af orlov”.

Det nye bilag vedtages af Inatsisartut sammen med forretningsordenen og som en del af denne. Inatsisartut bevarer således den fulde rådighed over orlovsreglernes indhold, og bilaget kan kun ændres efter reglerne for ændring af forretningsordenen. Flytningen af orlovsreglerne til et bilag har således alene til hensigt at skabe et klart, detaljeret og sammenhængende regelsæt, der ikke fylder store dele af selve forretningsordenens tekst. Bl.a. kan nuværende og senere ændringer af orlovsreglerne ske, uden at paragrafrækkefølgen i forretningsordenens tekst skal undergå større ændringer.

Det vil efter Formandskabets opfattelse gavne retsklarheden, at orlovsreglerne fremover fastsættes bindende af Inatsisartut, i stedet for at de som hidtil skulle fastsættes som ikke-bindende retningslinjer af Formandskabet selv. Ændringen forhindrer bl.a. en diskussion om, hvorvidt Formandskabet i hvert enkelt tilfælde kan dispensere fra retningslinjer, det selv har fastsat. I stedet vil det stå klart, at Formandskabet ikke kan dispensere fra Inatsisartuts orlovsregler, ligesom formandskabet også i andre sammenhænge kun kan dispensere fra forretningsordenens regler, hvor Inatsisartut i selve forretningsordenen udtrykkeligt måtte have bemyndiget Formandskabet hertil.

Om indholdet af de foreslåede orlovsregler mv. skal der henvises til ordlyden af det Bilag 2 og de hertil knyttede bemærkninger, der er optaget som et særskilt Bilag 3 til nærværende forslag om ændring af Inatsisartuts Forretningsorden.

Overordnet kan Formandskabet imidlertid konstatere, at det foreslåede Bilag 2 er udformet som en fastsættelse og regulering af gældende praksis om orlov, midlertidig fravær og indkaldelse af stedfortræder. Det er ikke hensigten generelt at lempe den hidtidige praksis, idet For-

mandskabet konstaterer, at Inatsisartutmedlemmernes hverv har karakter af et pligtmæssigt borgerligt ombud, hvilket ikke levner store muligheder for en liberalisering af Formandskabets hidtidige praksis på området.

Hvervets karakter kræver navnlig, at medlemmerne skal give møde i Inatsisartut eller på anden måde stå til rådighed for Inatsisartuts løbende arbejde. Muligheden for at bevilge orlov og fravær er af samme årsag begrænset til de få situationer, hvor nødvendigheden ikke kan drages i tvivl, jf. den hidtidige praksis på området.

2.15 Taletider

Formandskabet har ved en gennemgang af taletiderne fundet behov for nogle tilpasninger ud fra indhøstede erfaringer om, hvordan debatterne kan tilrettelægges på den mest hensigtsmæssige måde.

a) Finanslovsforslaget

Taletiderne ved forslag til finansloven er i dag de samme, som anvendes til forslag til inatsisartutlove i øvrigt. Det synes oplagt at forlænge taletiden for ordførernes indlæg, henset til finanslovsforslagets kompleksitet og betydning for samfundet. Formandskabet foreslår derfor ordførernes taletid fordoblet til 30 minutter ved 1. og 2. behandling og til 4 minutter, henholdsvis 20 minutter ved finanslovsforslagets 3. behandling afhængigt af om der er fremsat ændringsforslag. Taletiderne for forelæggelse af svarnotat fra Naalakkersuisut forlænges tilsvarende.

b) Landskassens Regnskab

Taletiderne ved beslutning om Landskassens Regnskab er i dag de samme, som anvendes ved beslutningsforslag i øvrigt. Det synes oplagt at forlænge taletiden for ordførernes indlæg, henset til regnskabets kompleksitet og betydning for samfundet. Formandskabet foreslår derfor ordførers taletid fordoblet til 30 minutter ved 1. behandling og 4 minutter ved 2. behandling af Landskassens Regnskab. Taletiderne for forelæggelse af svarnotat fra Naalakkersuisut forlænges tilsvarende.

c) Mistillidsvotum

Ifølge forretningsordenens § 52 kan et forslag om overgang til næste punkt på dagsordenen være begrundet med motiveret mistillid til Naalakkersuisut eller et enkelt medlem af Naalakkersuisut. Vedtagelsen af et sådant dagsordensforslag ("mistillidsdagsorden") vil føre til, at Naalakkersuisut eller det pågældende medlem af Naalakkersuisut ikke kan forblive i sit embede.

I de situationer, hvor der fremsættes en mistillidsdagsorden som beskrevet, foreslår Formandskabet klare regler om taletider, da bilaget om taletider ikke hidtil har indeholdt en specifik re-

gulering desangående. Henset til, at debatten om et mistillidsvotum altid risikerer at foregå i en anspændt atmosfære og under stor belastning af mødelederen, bør beslutning om taletider i sådanne situationer ikke som hidtil blot være overladt til mødelederens skøn.

Formandskabet forslår på denne baggrund følgende taletider ved behandling af mistillidsvotum:

1. Forelæggelse af forslag om mistillid – 5 min.
2. Afbrydelse af mødet – typisk 30 minutter, eller efter mødelederens nærmere bestemmelse.
3. Forelæggelse af evt. ændringsforslag (Afværgedagsorden) – 5 min.
4. Ordførerindlæg – 5 min. (2 spørgsmål pr. parti).
5. Afsluttende bemærkninger fra den, mistilliden rettes til – 5 min. (2 spørgsmål pr. parti).

Herefter foretages der afstemning om de indkomne forslag.

d) Forelæggelse efter anmodning

Ved ændring af forretningsordenen i 2010 blev det indføjet i forretningsordenens bilag om taletider, at mundtlig forelæggelse af forslag og af svarnotater alene kan ske efter forudgående anmodning. Formålet med ændringen var at fremme en mere dynamisk debat i salen uden omfattende oplæsning af skriftligt materiale.

Tilladelse til mundtlig forelæggelse af et forslag eller svarnotat fås oftest ved fremsendelse af en e-mail med angivelse af ønske herom til Inatsisartuts administration senest dagen før punktets behandling. Tilladelse gives altid, så længe taletiderne i øvrigt overholdes.

Det må dog konstateres, at denne meget enkle ordning ikke respekteres af hverken medlemmerne eller Naalakkarsuisut, der ofte begynder mundtlig forelæggelse fra talerstolen uden forudgående anmodning. Mødelederne har ikke en konsekvent holdning i disse tilfælde. Oftest gives dog uden videre tilladelse til mundtlig forelæggelse og besvarelse på stedet.

Ønsket om at forelægge forslag eller svarnotater mundtligt begrundes sædvanligvis i hensynet til radiolytterne og det tilstedeværende publikum. Dette hensyn bør efter Formandskabets opfattelse respekteres som velbegrundet, lige som en mundtlig fremlæggelse af et forslag generelt kan anses som en passende indledning til den efterfølgende debat af forslaget.

Formandskabet foreslår derfor, at Bilag om taletider (fremover kaldet Bilag 1) ændres, således at forslagsstillere fremover atter kan fremlægge deres forslag ud fra de gældende taletider uden krav om forudgående tilladelse. Tilsvarende skal det være tilladt at fremlægge et svarnotat mundtligt uden indhentelse af særlig tilladelse. Dermed genoprettes den ordning, der har

været gældende indtil 2010, og som fortsat praktiseres i udbredt grad under Inatsisartuts møder.

2.16 Parallelopstilling af gammel og ny ret

I det følgende vises en tabellarisk oversigt over de foreslåede ændringer:

Forslaget sammenholdt med gældende ret	
Gældende formulering	Ændringsforslaget
	§ 1 I Forretningsordenen for Inatsisartut af 12. november 2010, med ændringer af 22. september 2011 og 29. maj 2012, foretages følgende ændringer:
<i>Stk. 2.</i> Inatsisartut nedsætter blandt sine medlemmer et foreløbigt udvalg til valgs prøvelse. Udvalget består af det i stk. 1 nævnte medlem som formand og 4 andre af ham udpegede medlemmer. Der udpeges ikke suppleanter for medlemmerne af udvalget.	1. <i>§ 1, stk. 2</i> , affattes således: ” <i>Stk. 2.</i> Inatsisartuts aldersformand, jf. stk. 1, nedsætter på Inatsisartuts vegne og blandt dets medlemmer et foreløbigt udvalg til valgs prøvelse. Udvalget består af aldersformanden som formand og af 4 andre medlemmer, der udpeges af aldersformanden med henblik på at sikre den bredest mulige repræsentation af partipolitiske grupperinger i Inatsisartut. Der udpeges ikke suppleanter for medlemmerne af udvalget.”
	2. I <i>§ 4</i> indsættes efter <i>stk. 8</i> som nyt stykke: ” <i>Stk. 9.</i> Udvalget for Forretningsordenen, jf. stk. 2, har til opgave at behandle Formandskabets forslag i henhold til §§ 32 og 60. Udvalget for Forretningsordenen træffer beslutning om udvalgenes sagsområder, hvor dette måtte give anledning til tvivl. Udvalget fastsætter endvidere regler om Inatsisartutmedlemmers oplysningspligter i henhold til <i>§ 56</i> .”
§ 9. Inatsisartut vælger til hvert udvalg fem medlemmer af Inatsisartut, der ikke må være medlemmer af Naalakkersuisut. Hvor særlige	3. I <i>§ 9, stk. 1</i> , udgår <i>2. pkt.</i> : § 9. Inatsisartut vælger til hvert udvalg fem medlemmer af Inatsisartut, der ikke må være

<p>forhold taler derfor, kan Inatsisartut efter indstilling fra Formandskabet for Inatsisartut vælge syv medlemmer til et udvalg.</p>	<p>medlemmer af Naalakkersuisut.</p>
<p><i>Stk. 2.</i> Ved et udvalgsmedlems samt dets suppleants samtidige midlertidige forfald, kan Formandskabet for Inatsisartut træffe beslutning om, at den pågældende parti- eller valggruppe kan foretage personlig supplerings, såfremt parti- eller valg gruppen anmoder herom.</p>	<p>4. I § 10, <i>stk. 2</i>, indsættes som nyt 2. <i>pkt.</i>: ”Formandskabet kan bemyndige Inatsisartuts bureau til at træffe beslutning om at imødekomme en parti- eller valggruppes anmodning om personlig supplerings i udvalgsarbejdet ved enkeltstående lejligheder.”</p>
<p>§ 14. Det er et udvalgs hovedopgave at behandle de forslag, der af Inatsisartut henvises til udvalgets behandling.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Inden for sit fagområde er et udvalg forpligtet til, bl.a. gennem spørgsmål til Naalakkersuisut at holde sig á jour med udviklingen og føre tilsyn med, at forvaltningen i Naalakkersuisut holder sig inden for de rammer, som følger af lovgivningen eller af hensynet til god forvaltningsskik.</p>	<p>5. I § 14 indsættes efter <i>stk. 2</i> som nyt stykke: ”<i>Stk. 3.</i> Hvis et udvalg anmoder om en skriftlig besvarelse på et spørgsmål, skal Naalakkersuisut efterkomme udvalgets anmodning. Det er kun tilladt for Naalakkersuisut at begrænse udvalgets adgang til oplysninger, hvis udvalgets interesse i at sætte sig ind i disse bør vige for væsentligt stærkere offentlige eller private interesser. En sådan begrænsning skal altid begrundes skriftligt.”</p>
<p>§ 17. Et udvalg fremlægger, hvor intet andet er besluttet af Inatsisartut, resultatet af dets arbejde med forslag til inatsisartutlov eller inatsisartutbeslutning for Inatsisartut i en betænkning. Et udvalg har pligt til at afgive betænkning om de forslag, der af Inatsisartut er henvist til udvalget.</p>	<p>6. I § 17, <i>stk. 1</i>, udgår 2. <i>pkt.</i>: § 17. Et udvalg fremlægger, hvor intet andet er besluttet af Inatsisartut, resultatet af dets arbejde med forslag til inatsisartutlov eller inatsisartutbeslutning for Inatsisartut i en betænkning.</p>
<p>§ 19. Et udvalg kan til enhver tid indkalde et medlem af Naalakkersuisut i samråd. Medlemmet af Naalakkersuisut kan altid ledsages af én embedsmand. Udvalget kan dog give tilladelse til, at medlemmet af Naalakkersuisut kan ledsages af flere embedsmænd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Samrådet kan undtagelsesvist, og hvor lovligt forfald efter udvalgets skøn antages at foreligge, søges gennemført med en eller flere embedsmænd.</p>	<p>7. § 19 affattes således: ”§ 19. Et udvalg kan til enhver tid indkalde et medlem af Naalakkersuisut i samråd eller til orienteringsmøde. Medlemmet af Naalakkersuisut kan altid ledsages af én embedsmand. Udvalget kan dog give tilladelse til, at medlemmet af Naalakkersuisut kan ledsages af flere embedsmænd. Anmodning herom skal tilgå udvalget inden mødet. <i>Stk. 2.</i> Samrådet eller orienteringsmødet</p>

<p><i>Stk. 3.</i> Medlemmet af Naalakkersuisut er ansvarlig for sine embedsmænds udtalelser under et samråd.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Et samråd kan indkaldes til afholdelse for lukkede eller åbne døre. Indkaldes samrådet til afholdelse for åbne døre, har offentligheden adgang til at overvære samrådet. Samråd, som afholdes for åbne døre, optages på bånd eller lignende medium.</p>	<p>kan undtagelsesvist, og hvor lovligt forfald efter udvalgets skøn antages at foreligge, søges gennemført med en eller flere embedsmænd.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Medlemmet af Naalakkersuisut er ansvarlig for sine embedsmænds udtalelser under et samråd eller orienteringsmøde.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Et samråd eller orienteringsmøde kan indkaldes til afholdelse for lukkede eller åbne døre. Indkaldes samrådet eller orienteringsmødet til afholdelse for åbne døre, har offentligheden adgang til at overvære mødet. Samråd eller orienteringsmøder, som afholdes for åbne døre, optages på bånd eller lignende medium.”</p>
<p>§ 36. Ønsker et medlem at bringe et offentligt anliggende til forhandling og at afkræve forklaring derom fra et eller flere medlemmer af Naalakkersuisut, sker det ved en forespørgsel, som skriftligt og bestemt affattet indgives til formanden for Inatsisartut, der anmelder forespørgslen over for Inatsisartut, når den er omdelt.</p>	<p>8. § 36, stk. 1, affattes således: ”§ 36. Ønsker et medlem at bringe et offentligt anliggende til forhandling og at afkræve forklaring derom fra et eller flere medlemmer af Naalakkersuisut, sker det ved en forespørgsel, der skal være ledsaget af et forslag til Inatsisartuts udtalelse. Forespørgslen skal være affattet skriftligt og bestemt og indgives til formanden for Inatsisartut, der anmelder forespørgslen over for Inatsisartut, når den er omdelt.”</p>
<p><i>Stk. 4.</i> Under forhandling om en forespørgsel kan medlemmerne af Inatsisartut og partier fremsætte forslag til inatsisartutudtalelse. Et sådant forslag skal meddeles mødelederen ledsaget af en kort skriftlig begrundelse, og skal have naturlig tilknytning til den forhandling, som foregår. Til forslag til inatsisartutudtalelse kan der ikke stilles ændringsforslag. Der kan alene vedtages én inatsisartutudtalelse under behandlingen af en forespørgsel. Vedtages et forslag til inatsisartutudtalelse, bortfalder eventuelle forslag til inatsisartutudtalelse, som er meddelt mødele-</p>	<p>9. § 36, stk. 4, affattes således: ”<i>Stk. 4.</i> Under forhandling om en forespørgsel kan medlemmerne af Inatsisartut og partier fremsætte ændringsforslag til inatsisartutudtalelsen. Et sådant forslag skal meddeles mødelederen ledsaget af en kort skriftlig begrundelse, og forslaget skal have naturlig tilknytning til den forhandling, som foregår. Til et ændringsforslag til inatsisartutudtalelse kan der ikke stilles ændringsforslag. Der kan alene vedtages én inatsisartutudtalelse under behandlingen af en forespørgsel. Vedtages et forslag til inatsisartutudtalelse,</p>

<p>deren, men endnu ikke bragt til afstemning. Anden form for beslutning kan ikke træffes under forhandling om en forespørgsel, jævnfør dog §§ 50-52.</p>	<p>bortfalder eventuelle ændringsforslag til inatsisartutudtalelsen, som er meddelt mødelederen, men endnu ikke bragt til afstemning. Anden form for beslutning kan ikke træffes under forhandling om en forespørgsel, jævnfør dog §§ 50-52.”</p>
	<p>10. I § 38 indsættes efter <i>stk. 4</i> som nye stykker: ”<i>Stk. 5.</i> Forslag fra både Naalakkersuisut og Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt vedtaget ved Inatsisartutårets afslutning, bortfalder, jf. dog <i>stk. 6</i>. Dette gælder også forespørgsler fra Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt behandlede ved Inatsisartutårets afslutning. <i>Stk. 6.</i> Forslag om godkendelse af Landskassens Regnskab, jf. § 33, <i>stk. 6</i>, nr. 1, bortfalder uanset <i>stk. 5</i> ikke ved Inatsisartutårets afslutning.”</p>
<p>§ 40. Punkter, der anmodes optaget på dagsordenen for Inatsisartut skal i den foreskrevne form være fremsat eller indgivet til formanden for Inatsisartut senest 5 uger før begyndelsen af den samling, hvor punktet ønskes behandlet.</p>	<p>11. I § 40 indsættes efter <i>stk. 1</i> som nyt stykke: ”<i>Stk. 2.</i> Fristen i <i>stk. 1</i> gælder ikke for anmeldelse af forespørgsler i henhold til § 36.”</p>
<p><i>Stk. 3.</i> Når mødet er indledt, kan Inatsisartut ændre rækkefølgen af dagsordenspunkter for et møde. <i>Stk. 4.</i> Der kan ikke optages nye sager på et mødes dagsorden uden godkendelse fra Inatsisartut.</p>	<p>12. § 43, <i>stk. 3</i> og <i>4</i>, affattes således: ”<i>Stk. 3.</i> Når mødet er indledt, kan mødelederen på given foranledning ændre rækkefølgen af mødets dagsordenspunkter eller lade et dagsordenspunkt udgå fra dagsorden for dagens forhandlinger. <i>Stk. 4.</i> Mødelederen kan ikke optage nye sager på et mødes dagsorden uden godkendelse fra Inatsisartut.”</p>
<p>§ 48. En forhandling afvikles i den orden, som er angivet i bilaget til forretningsordenen.</p>	<p>13. § 48, <i>stk. 1</i>, affattes således: ”§ 48. En forhandling afvikles i den orden, som er angivet i Bilag 1 til forretningsordenen. Hvor bilaget ikke angiver andet, begyn-</p>

	<p>der talerækkefølgen med ordføreren for partigruppen med de fleste mandater i Inatsisartut, dernæst taler ordføreren for partigruppen med næstflest mandater osv., indtil alle partiers ordførere har talt. I det tilfælde, at to partigrupper har lige mange mandater, taler ordføreren for det parti, som fik flest stemmer ved det seneste valg til Inatsisartut, som den første.”</p>
<p><i>Stk. 3.</i> Ved forhandling i Inatsisartut gælder de taletider, der er anført i bilaget til forretningsordenen.</p>	<p>14. I § 48, <i>stk. 3</i>, ændres ordet ”bilaget” til ”Bilag 1”:</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved forhandling i Inatsisartut gælder de taletider, der er anført i Bilag 1 til forretningsordenen.</p>
	<p>15. Efter § 55 indsættes som en ny overskrift:</p> <p><i>Oplysninger om personlige hverv og erhverv</i></p>
	<p>16. Efter den nye overskrift indsættes:</p> <p>”§ 56. Udvalget for Forretningsorden fastsætter regler for, i hvilket omfang og i hvilken form medlemmerne af Inatsisartut skal afgive oplysninger om deres personlige hverv og erhverv til Inatsisartuts hvervsregister.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Inatsisartuts medlemmer skal indgive oplysninger til Inatsisartuts hvervsregister senest 1 måned efter godkendelse af deres valgbarhed. Ved afgivelsen af oplysninger skal medlemmerne benytte en særlig formular.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stedfortrædere, der indtræder for et Inatsisartutmedlem på ubestemt tid, skal indgive oplysninger inden for 30 dage efter deres indtræden i Inatsisartut. Samme pligt gælder for stedfortrædere, der indtræder for et Inatsisartutmedlem på bestemt tid i en periode på mindst 30 dage.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Inatsisartuts hvervsregister gøres offentligt tilgængeligt på Inatsisartuts hjemmeside.”</p>

	Den hidtidige § 56 udgår.
<p style="text-align: center;">Kapitel 13 <i>Udtræden, orlov m.v.</i></p> <p>§ 56. Begærer et medlem af Inatsisartut at udtræde af Inatsisartut, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Begærer en stedfortræder, der er optaget på stedfortræderlisten i valgbogen for et inatsisartutvalg, at blive fritaget fra det som borgerligt ombud påtagne hverv, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Fremsættes begæringen udenfor en samling, afgør Formandskabet for Inatsisartut på vegne af Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Begærer et medlem af Inatsisartut orlov fra Inatsisartut som følge af sin helbreds-tilstand, barsel, forretninger eller lignende væsentlige årsager, afgør Formandskabet for Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Et medlem af Inatsisartut giver meddelelse til formanden for Inatsisartut, såfremt medlemmet anser sig for midlertidigt forhindret i at møde i Inatsisartut. Formandskabet for Inatsisartut afgør, hvad der er lovligt forfald.</p> <p>§ 57. Begærer et medlem af Naalakkersuisut at udtræde af Naalakkersuisut, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Begærer et medlem af Naalakkersuisut orlov som følge af helbredstilstand eller anden væsentlig årsag, afgør formanden for Naalakkersuisut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Såfremt et medlem af Naalakkersui-</p>	<p>17. Kapitel 13 affattes således:</p> <p style="text-align: center;">”Kapitel 13 <i>Udtræden, orlov m.v.</i></p> <p>§ 57. Begærer et medlem af Naalakkersuisut at udtræde af Naalakkersuisut, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Begærer et medlem af Naalakkersuisut orlov som følge af helbredstilstand eller anden væsentlig årsag, afgør formanden for Naalakkersuisut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Begærer Formanden for Naalakkersuisut orlov som følge af</p>

<p>sut er bevilget orlov eller er forhindret i at møde i Inatsisartut, giver formanden for Naalakkersuisut underretning til formanden for Inatsisartut om, hvem der midlertidigt varetager dennes forretninger.</p> <p>§ 58. Udtræder et medlem af Inatsisartut, bliver umyndiggjort, afgår ved døden, bevilges orlov eller har lovligt forfald, indkaldes en stedfortræder til at deltage i forhandlingerne i Inatsisartut. Det samme er tilfældet, hvis Inatsisartut træffer afgørelse om, at et medlem af Inatsisartut har mistet sin valgbarhed.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ved midlertidig forhindring afgør Formandskabet for Inatsisartut, om stedfortræder skal indkaldes. Stedfortræderens valgbarhed undersøges af udvalget til valgsprøvelse, jf. § 7, stk. 1, nr. 2, der herefter afgiver indstilling til Inatsisartut. Når et medlem efter orlov eller midlertidigt forfald genoptager sit hverv som medlem af Inatsisartut, udtræder stedfortræderen.</p>	<p>helbredstilstand eller anden væsentlig årsag, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Fremsættes begæringen uden for en samling, afgør Formandskabet for Inatsisartut på vegne af Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Såfremt et medlem af Naalakkersuisut er bevilget orlov eller er forhindret i at møde i Inatsisartut, giver formanden for Naalakkersuisut underretning til formanden for Inatsisartut om, hvem der midlertidigt varetager dennes forretninger.</p> <p>§ 58. Inatsisartuts regler om orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut samt om indkaldelse af stedfortræder er fastsat som Bilag 2 til denne forretningsorden.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Begærer et medlem af Inatsisartut at udtræde af Inatsisartut, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Begærer en stedfortræder, der er optaget på stedfortræderlisten i valgbogen for et inatsisartutvalg, at blive fritaget fra det som borgerligt ombud påtagne hverv, afgør Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes. Fremsættes begæringen uden for en samling, afgør Formandskabet for Inatsisartut på vegne af Inatsisartut, hvorvidt begæringen kan imødekommes.”</p>
	<p>18. <i>Bilag 1 til Inatsisartuts forretningsorden, som erstatter det hidtidige Bilag om taletider, affattes som Bilag 1 til nærværende ændringsforslag.</i></p>
	<p>19. <i>Bilag 2 til Inatsisartuts forretningsorden, affattes som Bilag 2 til nærværende ændringsforslag.</i></p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p>

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget forventes ikke at medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige, idet den nuværende praksis forventes videreført på alle væsentlige punkter. Dette gælder kommende regler vedrørende orlovsbevilling mv., administration af hvervsregistret, etc.

Enkelte forslag er rettet mod at holde antallet af beslutningsforslag og forespørgselsdebatter på et mere overkommeligt niveau, jf. bl.a. forslag til § 17 om ophævelse af udvalgenes pligt til at afgive betænkning og til § 38, stk. 4, om bortfald af ikke-færdigbehandlede forslag ved Inatsisartutårets afslutning. Disse forslag forventes i begrænset omfang at frigøre ressourcer hos både Inatsisartut og Naalakkersuisut samt tilknyttede administrationer.

Besparelsespotentialer desangående er dog usikkert, idet der ikke indføres en egentlig begrænsning i antal af beslutningsforslag mv., der kan fremsættes. Formandskabet mener derfor ikke, at muligheden for besparelser kan retfærdiggøre reducerede bevillinger hos hverken Naalakkersuisut og Inatsisartut, og det antages, at evt. ressourcebesparelser som følge af færre beslutningsforslag mv. kan anvendes på kvalitetssikring af øvrige forslag.

En begrænsning af antallet af udvalgsmedlemmer til 5 vil berøre følgende udvalg:

Familie- og Sundhedsudvalget

Udvalget for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Råstofudvalget

Finans- og Skatteudvalget.

En evt. begrænsning af mandattilskud som følge af manglende efterlevelse af oplysningspligter til Inatsisartuts hvervsregister afhænger af vedtagelsen af et lovforslag om ændring af lov om tilskud til politisk arbejde. Der henvises til lovbemærkningerne til dette lovforslag. Som udgangspunkt forventes ingen besparelser heraf.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget har ingen konsekvenser for miljøet, naturen eller folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget har ikke andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring

Forslaget er ikke sendt i offentlig høring, da det ikke medfører konsekvenser for borgerne eller erhvervslivet.

Sprogsekretariatet har efter Formandskabets ønske med e-mail af 7. maj 2014 udtalt sig om den påtænkte ændring af forretningsordenens § 19, hvor det foreslås at skelne mellem Samråd / Siunersiuineq og Orienteringsmøde / Iisimatitsiffiusumik ataatsimianneq. Terminologien er tilpasset i overensstemmelse med Sprogsekretariatets ønske.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der foreslås en ny affattelse af forretningsordenens § 1, stk. 2, som omhandler nedsættelse af et Udvalg til valgs prøvelse. Udvalgets opgaver vil som hidtil være beskrevet i forretningsordenens § 1, stk. 3-4, og § 2, samt i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, §§ 7 og 25. Der er ikke foreslået ændringer i udvalgets opgaver. Se de almindelige bemærkninger, afsnit. 2.1, for en uddybning af baggrunden for den foreslåede ændring.

Det foreslåede stk. 2 fastslår i 1. pkt., at der efter hvert nyvalg, jf. § 1, nedsættes et foreløbigt udvalg til valgs prøvelse. Udvalget kaldes ”foreløbigt”, da Inatsisartut i forbindelse med sin senere konstituering nedsætter det endelige Udvalg til valgs prøvelse.

Det vil som hidtil være Inatsisartuts aldersformand, der nedsætter udvalget på Inatsisartuts vegne. Dette er nødvendigt, da Inatsisartut endnu ikke er beslutningsdygtig, inden valgets prøvelse har fundet sted. Formuleringen i stk. 1 tydeliggør, at aldersformanden ved udvalgets nedsættelse er bemyndiget til at handle på Inatsisartuts vegne, hvilket er en præcisering af den hidtidige formulering. Ifølge denne skulle Inatsisartut nedsatte udvalget, uden at det dog fremgik, at aldersformanden var den udførende person i praksis.

Begrebet aldersformand anvendes for den person, der er defineret i § 1, stk. 1, 2. pkt., og som også § 1, stk. 1, 3. pkt., refererer til. Begrebet er i forvejen velkendt i parlamentarisk praksis.

Aldersformanden nedsætter udvalget blandt Inatsisartuts medlemmer, således som disse foreligger oplyst ifølge det officielle valgresultat. Det er således ikke muligt at udpege medlemmer, der ikke har opnået valg til Inatsisartut ifølge det seneste officielle valgresultat.

Ifølge stk. 2, 2. pkt., er aldersformanden som hidtil både født medlem af og formand til det foreløbige udvalg til valgs prøvelse. Denne bestemmelse tilgodeser, at parlamentarisk erfaring anses som vigtigere til at bestride dette hverv end partipolitisk tilhørsforhold, idet udvalget i sit arbejde skal tilstræbe partipolitisk neutralitet.

De 4 øvrige medlemmer af det foreløbige udvalg til valgs prøvelse udpeges af aldersformanden ”med henblik på sikre den bredest mulige repræsentation af partipolitiske tilhørsforhold”.

Denne formulering understreger, at aldersformanden i overensstemmelse med en mangeårig praksis skal sammensætte udvalget på en måde, så flest mulige medlemmer af Inatsisartut vil være repræsenteret i udvalget. Udpegning bliver ifølge fast praksis tilbudt formanden for de pågældende partier mv., hvis formanden har opnået valg, men disse formænd kan forvente det respekteret, hvis de skulle ønske, at et andet medlem udpeges iblandt deres partigruppe.

Eksempler:

Hvis der er repræsenteret 5 partier, kandidatforbund og enkeltkandidater i Inatsisartut, udpeges repræsentanter fra de 4 grupperinger, som aldersformanden ikke selv er medlem af.

Hvis der er repræsenteret 6 partier, kandidatforbund og enkeltkandidater i Inatsisartut, udpeges repræsentanter fra de 4 største grupperinger, som aldersformanden ikke selv er medlem af. Skulle de mindste grupperinger have samme størrelse i antal mandater, vil aldersformanden som regel forhøre sig, om disse mindste grupperinger kan enes om, hver der bør udpeges iblandt dem. Opnås der ikke enighed, vil udpegningen blive foretaget af aldersformanden efter objektive kriterier, hvilket normalt vil sige efter principperne i § 1, stk. 1, om ældste medlem blandt gruppernes formænd.

Hvis der kun er repræsenteret 4 partier, kandidatforbund og enkeltkandidater i Inatsisartut, udpeges repræsentanter fra de 3 grupperinger, som aldersformanden ikke selv er medlem af, og det sidste medlem udpeges fra Inatsisartuts største parti mv.

Fravigelse fra de ovennævnte principper kan dog komme på tale i situationer, hvor aldersformanden – uden skelen til partipolitiske interesser - vurderer, at et Inatsisartutmedlem ikke kan være medlem af det foreløbige Udvalg til valgs prøvelse, da medlemmet må anses som åben-

lyst inhabil i forhold til udvalgets arbejde. I så fald kan aldersformanden udpege et andet medlem fra den pågældende politiske gruppering, hvilket normalt sker i tæt samråd med denne gruppering.

Ifølge bestemmelsens sidste punktum, som er uændret, udpeges der ikke suppleanter for medlemmerne af det foreløbige udvalg til valgs prøvelse, da der erfaringsmæssigt ikke er behov herfor i overensstemmelse med udvalgets foreløbige og relativt kortvarige karakter.

Til nr. 2

Forslaget angår tilføjelsen af et nyt stk. 9 til § 4, hvori opgaverne i Udvalget for Forretningsordenen beskrives, sådan som disse varetages ifølge forretningsordenens regler og hidtidig praksis. Se de almindelige bemærkninger, afsnit. 2.2, for en uddybning af baggrunden for den foreslåede ændring.

Der er ikke tilstræbt en ændring i forhold til gældende praksis, men alene en præcisering, særligt med henblik på at tydeliggøre opgavefordelingen mellem dette udvalg og Formandskabet for Inatsisartut. Dog tager bestemmelsen højde for en ny opgave, som udvalget foreslås tildelt angående fastsættelse af regler for, i hvilket omfang medlemmerne af Inatsisartut skal oplyse om deres personlige hverv og erhverv, jf. forslag til ny § 56.

Udvalget for Forretningsordenen har, jf. udvalgets navn, Forretningsordenen for Inatsisartut som sit særlige arbejdsområde. Derfor henviser det foreslåede stk. 9 i 1. pkt. til, at Udvalget for Forretningsordenen i overensstemmelse med hidtidig praksis behandler forslag fra Formandskabet til Inatsisartuts Forretningsorden, herunder ændringsforslag til forretningsordenen, jf. forretningsordenens § 32.

1. pkt. henviser endvidere til de opgaver, som i forvejen er pålagt Udvalget for Forretningsordenen ifølge forretningsordenens § 60, stk. 1 og 2.

Ifølge § 60, stk. 1, behandler Formandskabet budgettet for Inatsisartut og afgiver i den forbindelse en indstilling til Udvalget for Forretningsordenen, der vedtager budgetforslaget og stiller det Formanden for Naalakkersuisut til brug for udarbejdelsen af forslag til finanslov for det kommende finansår.

Ifølge § 60, stk. 2, behandler Formandskabet på tilsvarende vis forslag til tillægsbevillingslov for Inatsisartut og afgiver indstilling til Udvalget for forretningsordenen. Også her er det således forudsat, at Udvalget for Forretningsordenen behandler og vedtager det forslag, som Formandskabet har indstillet.

I 2. pkt. af § 4, stk. 9, foreslås det præciseret, at Udvalget for Forretningsordenen træffer beslutning om udvalgenes sagsområder, hvor dette måtte give anledning til tvivl. Dette kan navnlig blive tilfældet, da et forslag på en Inatsisartutsamling kan komme i betragtning til behandling i flere udvalg, mens kun ét udvalg kan stå for afgivelsen af en betænkning, evt. efter høring af øvrige udvalg. Som regel fremgår det dog af gældende regler eller fast praksis, hvilke sagsområder de forskellige Inatsisartutvalg skal varetage, eller også fremgår det i forbindelse med udvalgenes nedsættelse, jf. § 7, § 8, stk. 1, og § 23.

Da Udvalget for Forretningsordenen kun skal træffe beslutning om udvalgenes sagsområder, hvor dette måtte give anledning til tvivl, vil udvalget kun få forelagt tvivlsspørgsmål af Inatsisartuts Formandskab. Udvalget for Forretningsordenen kan ikke omgøre beslutninger truffet i Inatsisartut om, hvilket udvalg et forslag henvises til, jf. forretningsordenens § 14. Dette skyldes, at Inatsisartuts beslutninger går forud for udvalgsbeslutninger, således at der ikke vil være tvivl, efter Inatsisartut har truffet beslutning. Endelig kan udvalget ikke omgøre den fordeling af udvalgenes sagsområder, som måtte følge af lov eller Forretningsordenen, idet udvalget dog kan tage stilling til eventuelle fortolkningstvivelser.

Til nr. 3

§ 9, stk. 1, foreslås justeret, så Inatsisartut atter vender tilbage til den tidligere ordning, hvorefter Inatsisartuts udvalg altid nedsættes med 5 medlemmer. Den hidtidige adgang til at vælge 7 medlemmer til udvalgene afskaffes dermed, da denne mulighed ikke har fungeret tilfredsstillende, efter den blev indført i forretningsordenen i 2011. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3, for en uddybning.

Ændringen foreslås realiseret ved, at 1. pkt. i forretningsordenens § 9, stk. 1, bibeholdes uændret, mens 2. pkt. udgår. Derved får bestemmelsen samme indhold, som den havde inden den omtalte ændring af forretningsordenen i 2011.

Det påregnes, at de eksisterende 7-mands udvalg vil fortsætte med 7 medlemmer, indtil de pågældende udvalg atter skal nedsættes/konstitueres. Under forudsætning af, at nærværende forslag vedtages på forårssamlingen 2015, påregnes samtlige berørte udvalg herefter omkonstitueret ved indledningen af efterårssamlingen 2015.

Den foreslåede ændringen er uden betydning for antallet af medlemmer af Udvalget for Forretningsordenen, der fortsat sammensættes jfr. bestemmelsen i forretningsordenens § 4, stk. 2.

Til nr. 4

§ 10, stk. 2, foreslås udvidet med en adgang til, at Formandskabet kan bemyndige Inatsisartuts bureau til at træffe beslutning om at imødekomme en parti- eller valggruppes anmodning om

personlig supplerings i udvalgsarbejdet ved enkeltstående lejligheder. Bestemmelsen bringes dermed i overensstemmelse med gældende praksis, hvor spørgsmålet om lejlighedssuppleanter til udvalgsmøder kun undtagelsesvist forelægges for Formandskabet, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd begrænset til, at bureauet kun kan bemyndiges til at imødekomme parti- eller valggruppes anmodning om personlig supplerings i udvalgsarbejdet. Hvis bureauet ikke finder grundlag for at imødekomme anmodningen fuldt ud, skal sagen derfor forelægges for Formandskabet.

Bemyndigelsen er endvidere begrænset til suppleringsønsker ”ved enkeltstående lejligheder”. Hvis suppleringsbehovet har mere vedvarende karakter, fordi både udvalgsmedlem og den faste suppleant er forhindret i længere tid end kun ved enkelte møder eller i kortvarige perioder, skal sagen forelægges for Formandskabet.

Til nr. 5

Den foreslåede tilføjelse til § 14 fastslår og præciserer, hvad Inatsisartut også hidtil har forudsat som gældende ret. Formandskabet finder det desuagtet hensigtsmæssigt, at retsstillingen klargøres i forretningsordenen for at undgå fremtidig tvivl, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5, for en uddybning.

Bestemmelsens 1. pkt. fastslår, at Naalakkersuisut ikke kan undslå sig et udvalgs anmodning om at modtage en skriftlig besvarelse på et spørgsmål.

2. pkt. præciserer, at Naalakkersuisut kan begrænse udvalgets adgang til oplysninger, hvis udvalgets interesse i at sætte sig ind i disse bør vige for væsentligt stærkere offentlige eller private interesser. Bestemmelsen giver ikke adgang til, at Naalakkersuisut kan undlade at efterkomme sin svarpligt, men har betydning for, hvor detaljeret et svar Naalakkersuisut skal give i situationer, hvor stærke offentlige eller private interesser taler for at tilbageholde oplysninger fra Inatsisartuts udvalg.

Naalakkersuisut har i sådanne situationer en pligt til at foretage en afvejning mellem på den ene side udvalgets interesse i at sætte sig ind i sagen af betydning for udvalgets sagsområde, og på den anden side de offentlige eller private interesser, som Naalakkersuisut mener kan være truet, hvis oplysninger videregives til udvalget. Afvejningen skal foretages for hver enkelt oplysning, der ønskes tilbageholdt i det skriftlige svar til udvalget.

Hvis Naalakkersuisut ved denne afvejning når frem til, at de offentlige eller private interesser er væsentligt stærkere end udvalgets interesse i oplysningen, kan Naalakkersuisut holde den pågældende oplysning tilbage. Heraf følger modsætningsvist, at Naalakkersuisut ikke kan til-

bageholde en oplysning, når det offentlige eller private interesse kun kan siges at overstige udvalgets interesse i mindre væsentlig grad. Naalakkersuisut kan følgelig være forpligtet til at give oplysninger til et udvalg, selv om det offentlige eller private interesse må siges at overstige udvalgets interesse i oplysningen, men ikke i en grad, der kan karakteriseres som værende ”væsentligt stærkere”.

Offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 1-4, kan anses som vejledende i fh.t. interesser, det kan være relevant for Naalakkersuisut at varetage i denne sammenhæng.

3. pkt. fastslår, at Naalakkersuisut beslutning om at begrænse udvalgets adgang til oplysninger altid skal begrundes skriftligt. Heri ligger for det første, at Naalakkersuisut altid af egen drift skal gøre udvalget opmærksom på, at bestemte oplysninger er foreholdt udvalget i medfør af 2. pkt. Dernæst skal Naalakkersuisut give en skriftlig begrundelse for sin beslutning, således at det bliver kendeligt for udvalget, hvilke hensyn der har været bærende for Naalakkersuisuts afvejning og beslutning.

Bestemmelsen svarer for så vidt til princippet i offentlighedsloven, hvorefter afslag på meddelelse af aktindsigt skal ledsages af en nærmere begrundelse. Fra dette område er der erfaring for, at der kan gives fyldestgørende begrundelser, uden at hensynet til hemmeligholdelsen derved forspildes.

Det bør noteres, at en korrekt begrundelse efter 3. pkt. friholder det pågældende medlem af Naalakkersuisut fra et retligt ansvar i medfør af lovgivningens regler om Inatsisartutmedlemmers ansvarlighed, men at Inatsisartut er frit stillet i forhold til at drage politiske konsekvenser, hvis Naalakkersuisuts tilbageholdelse af oplysninger måtte medføre, at der opstår mistillid til Naalakkersuisut eller dets enkelte medlemmer.

Til nr. 6

Den foreslåede ændring fører til ophævelse af bestemmelsen i § 17, stk. 1, 2. pkt., som har været gældende siden en ændring af Inatsisartuts forretningsorden i 1999, og som indebærer en egentlig pligt for udvalgene til at afgive betænkning over de forslag, der henvises til behandling i udvalget.

Den foreslåede sletning af 2. pkt. sætter Inatsisartuts udvalg atter i stand til at nedprioritere forslag, hvor det i kraft af debatten under Inatsisartuts 1. behandling står klart, at der ikke kan opnås et politisk flertal. Sådanne forslag kan herefter ”lide udvalgsdøden”, hvilket indebærer, at et den betænkning, der ville være forudsætning for forslaget videre behandling i Inatsisartut, efter udvalgets beslutning ikke afgives. Dermed vil forslaget ikke nå til fortsat behandling i Inatsisartut og i sidste ende bortfalde.

Forslaget ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af forretningsordenen § 38, stk. 5, der sikrer bortfald af forslag, der ikke er endeligt vedtaget ved Inatsisartutårets slutning. Dermed sikres, at politisk udsigtsløse forslag, der lider udvalgsdøden, ikke kræver fornyet stillingtagen på et senere tidspunkt.

Hensigten med denne bestemmelse er at imødegå det stærkt voksende ressourceforbrug, som et stigende antal medlemsforslag har medført både i Inatsisartut og hos Naalakkersuisut samt i de tilknyttede administrationer mv. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6, for en uddybning.

Det bør noteres, at forslaget ikke fritager Inatsisartuts udvalg fra deres pligt til at forholde sig til de forslag, der af Inatsisartut er henvist til behandling i udvalget. Behandlingen kan dog for de berørte forslags vedkommende ske i stærkt forenklet form ved, at udvalget konstaterer, at der ikke er udsigt til, at forslaget vil kunne samle et politisk flertal, og at der følgelig ses bort fra udarbejdelsen af en betænkning.

Af hensyn til mødeplanlægningen forventes det, at udvalget holder Formandskabet orienteret om sådanne beslutninger om ikke at afgive betænkning. Formandskabet kan også af egen drift forespørge om status desangående, herunder opfordre udvalgene til inden for en fastsat frist at meddele, hvorvidt der kan forventes afgivelse af en betænkning om henviste forslag.

Til nr. 7

I § 19 foreslås ordet ”samråd” alle steder erstattet med ”samråd eller orienteringsmøde”. Om baggrunden for dette ændringsforslag henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.7.

Formålet med ændringen er at tilpasse bestemmelsens formulering den parlamentariske praksis, ifølge hvilken begrebet ”samråd” fortrinsvis anvendes i mere alvorlige situationer, hvor udvalget ønsker at afæske et Naalakkersuisutmedlem en forklaring for sine handlinger mv. Begrebet ”orienteringsmøde” anvendes derimod i situationer, hvor udveksling af oplysninger står i forgrunden for mødet.

Uanset bestemmelsens ændrede formulering vil samråd eller orienteringsmøder i retligt henseende være fuldstændigt ligestillede, og ordet ”møder” i stk. 4 referer følgelig til både samråd eller orienteringsmøder. De fælles vilkår for samråd og orienteringsmøder viser sig bl.a. ved, at Naalakkersuisutmedlemmer ved begge mødeformer har samme pligt til at afgive retvisende, fuldstændige og sandfærdige oplysninger, ligesom Naalakkersuisutmedlemmet står til ansvar for udtalelser, som deltagende embedsmænd afgiver på de pågældende møder.

Ændringen har derfor især betydning for, at udvalget i overensstemmelse med forretningsordenen kan formulere indkaldelsen til Naalakkersuisutmedlemmet på en måde, der signalerer

formålet med mødet. Denne praksis følges allerede i dag, dog uden at forretningsordenen tager højde for, at der har udviklet sig 2 mødeformer i henhold til § 19.

Uanset indkaldelsens formulering vil det fortsat være således, at et orienteringsmøde kan tage en drejning i en mere alvorlig retning, hvis udvalget finder, at der opstår anledning til, at Naalakkersuisutmedlemmet bør forklare sig nærmere. Der kan også opstå den omvendte situation, at et samråd afvikles i stor fordragelighed, da udvalget først og fremmest viser sig interesseret i at modtage oplysninger og stiller sig tilfreds med de afgivne svar.

Udvalget er med andre ord på ingen måde bundet af den formulering, der anvendes i en mødeindkaldelse, hvorfor Naalakkersuisutmedlemmet som udgangspunkt bør forbedre sig på begge mødeformer på samme vis. Det skønnes desuagtet nyttigt for et udvalg at kunne give Naalakkersuisutmedlemmet et fingerpeg om, hvad man kan forvente sig af et kommende møde i udvalget.

Bestemmelsens sidste punktum kodificeres den hidtil uskrevne praksis, ifølge hvilken et medlem af Naalakkersuisut skal rette henvendelse til et udvalg så vidt muligt i god tid *inden* afviklingen af et samråd eller et af udvalget indkaldt orienteringsmøde, såfremt Naalakkersuisutmedlemmet ønsker udvalgets tilladelse til at lade sig ledsage af mere end én embedsmand.

Til nr. 8 og 9

Forslag til ændring af § 36, stk. 1, indebærer en pligt til, at forslag til forespørgselsdebatter fremover skal ledsages af et forslag til udtalelse fra Inatsisartut. § 36, stk. 4, foreslås konsekvensændret i overensstemmelse hermed. Allerede efter de hidtidige regler har § 36, stk. 4, givet mulighed for, at medlemmerne af Inatsisartut og partier under forhandling om en forespørgsel kunne fremsætte forslag til inatsisartutudtalelse. Denne mulighed har imidlertid ikke spillet en nævneværdig rolle i praksis

Baggrunden for den foreslåede ændring er Formandskabets ønske om at højne kvaliteten af forespørgselsdebatterne i Inatsisartut, se de almindelige bemærkninger, afsnit 2.8, for en uddybning.

Ifølge forslaget indføres i § 36, stk. 1, at forslag til forespørgsler ”skal være ledsaget af et forslag til Inatsisartuts udtalelse”. Bestemmelsen deles ved samme lejlighed i 2 sætninger for at sikre læsbarheden. Bestemmelsens indhold i øvrigt videreføres uændret.

Kravet om, at forslag til forespørgsler skal være ledsaget af et forslag til Inatsisartuts udtalelse, skal være opfyldt, når forespørgslen indgives til formanden for Inatsisartut, det vil sige ved punktets anmeldelse til Inatsisartut.

Den foreslåede udtalelse må ikke være formuleret som et pålæg eller krav til Naalakkersuisut, da udtalelsen ikke må have karakter af en beslutning, der binder Naalakkersuisut, som det kendes fra § 33 beslutningsforslag. I stedet skal udtalelsen udformes som en holdningstilkendegivelse, som Inatsisartutts flertal vedtager på baggrund af den gennemførte debat. Forslag til udtalelser bør derfor indledes med formuleringer som ”*Inatsisartut finder ...*” frem for ”*Inatsisartut ønsker ...*” mv.

Valg af debateme og forslag til udtalelse bør endvidere ikke blive alt for konkret rettet mod dagsaktuelle enkeltsager mv., men snarere sætte samfundsudviklingens mere generelle karakter til debat. Forslag til Inatsisartutudtalelse vil være et instrument for at rette debatten mod en fælles holdning til samfundsudviklingen.

Om baggrunden for, at udtalelsen ikke kan være bindende for Naalakkersuisut, henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.8.

§ 36, stk. 4, foreslås konsekvensrettet i overensstemmelse med stk. 1, således at den hidtidige mulighed for at fremsætte forslag til inatsisartutudtalelse ændres til en mulighed for, at der kan fremsættes ændringsforslag til den (nu obligatoriske) inatsisartutudtalelse.

Det anses, at fremsættelsen af ændringsforslag til ændringsforslag (såkaldte underændringsforslag) til Inatsisartutudtalelser, set i forhold til udtalelsens ikke-bindende karakter og set i forhold til mødelederens muligheder for på stedet at tilsikre et overskueligt afstemningsforløb, i forlængelse af hidtidig praksis ikke bør kunne ske.

Hvis et forslag til inatsisartutudtalelse, jf. § 36, stk. 1, ikke kan samle et flertal, og der ej heller kan samles et flertal for et forslag til udtalelsen i ændret form, jf. stk. 4, kan forhandlingen afsluttes uden en vedtagelse og uden videre drøftelse efter reglen i § 50. Der er som hidtil en henvisning til denne bestemmelse indeholdt i stk. 4.

Tilsvarende vil der være mulighed for at stille forslag om at overgå til næste punkt på dagsorden efter reglen i § 51, som § 36, stk. 4, ligeledes fortsat henviser til.

Endelig bibeholdes henvisningen i § 36, stk. 4, til reglen i § 52, hvorefter et forslag om overgang til næste punkt på dagorden kan begrundes med mistillid til Naalakkersuisut eller et enkelt medlem af Naalakkersuisut. Vedtagelsen af en sådan udtalelse om mistillid vil føre til, at Naalakkersuisut, formanden for Naalakkersuisut eller det berørte enkelte medlem af Naalakkersuisut ikke længere kan forblive i deres embede, jf. § 27 i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut. Dette er i fuld overensstemmelse med den hidtidige retstilstand, hvor forespørgselsdebatter kunne anvendes til at fremsætte forslag om mistillid til Naalakkersuisut mv.

Til nr. 10

Den foreslåede § 38, stk. 5, er en gengivelse af en tidligere bestemmelse i Forretningsordenen af 1999 (dengang § 37, stk. 5), og som blev ophævet i 2001. Om baggrunden for bestemmelsens genindførelse henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.9.

Bestemmelsen fastslår, at forslag fra Naalakkersuisut og Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt vedtaget ved Inatsisartutårets afslutning, bortfalder. Dette gælder også forespørgsler og spørgsmål fra Inatsisartutmedlemmer, der ikke er endeligt besvaret ved Inatsisartutårets afslutning.

Når et forslag bortfalder ved Inatsisartutårets afslutning, jf. § 38, stk. 1, skal Inatsisartut starte forfra med behandlingen af forslaget, hvis forslaget senere genfremsættes, dvs. at forslaget skal behandles 3 gange, hvis forslaget er et forslag til Inatsisartutlov eller Inatsisartuts forretningsorden, selv om det f.eks. har været førstebehandlet i det foregående Inatsisartutår.

Arbejdsbyrden med genfremsatte forslag vil dog blive begrænset, hvis forslaget ikke har udsigt til politisk opbakning, jf. herom forslag til ændring af § 9, hvorefter sådanne forslag vil kunne nedprioriteres i det relevante Inatsisartutudvalg.

Endvidere bortfalder ifølge forslag til § 38, stk. 5, 2. pkt., også forespørgsler fra Inatsisartutmedlemmer, der ikke endeligt er behandlet i Inatsisartutåret.

Såfremt et forslag ønskes opretholdt i et kommende Inatsisartutår vil dette kunne ske ved, at forslagsstiller senest på frisdagen forinden efterårssamlingen giver meddelelse herom til Inatsisartuts Formandskab. Herudover vil det udvalg, til hvilket et forslag er henvist til behandling, kunne anmode Inatsisartuts Formandskab om at opretholde forslaget også i det kommende Inatsisartutår. Disse procedurer svarer i vidt omfang til den eksisterende parlamentariske praksis.

Forslaget til § 38, stk. 6, sikrer at det årlige Forslag om Godkendelse af Landskassens Regnskab ikke omfattes af reglen i stk. 5 om bortfald af forslag, der ikke er endeligt vedtaget i Inatsisartut. Undtagelsen muliggør en umiddelbar opretholdelse af den hidtidige praksis med 1. behandling på forårssamling og 2. behandling på efterårssamling, som har fungeret tilfredsstillende. Dermed tager forretningsordenen højde for, at betænkningen til dette dagsordenspunkt i praksis foreligger ved Inatsisartutårets start, hvilket ikke kan forventes for andre forslags vedkommende, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.9.

Bestemmelsen i § 38, stk. 6, kan hverken direkte eller analogisk bringes i anvendelse over for andre forslag end Forslag om godkendelse af Landskassens Regnskab, jf. § 33, stk. 6, nr. 1.

Til nr. 11

Bestemmelsen undtager forslag til forespørgselsdebatter, jf. § 36, fra den sædvanlige anmeldelsesfrist af dagsordenspunkter til Inatsisartut, jf. § 40, stk. 1. Om baggrunden for dette forslag henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.10.

Forslaget gør det muligt for Inatsisartuts medlemmer at indgive forespørgsler løbende til anmeldelse hos Formandskabet, der herefter vil forsøge at sætte punktet på dagsordenen så betids, at forespørgslen ikke mister sin aktualitet, inden den debatteres i Inatsisartut.

Forslaget må dog samtidig ikke sættes på dagsordenen så tidligt, at Naalakkersuisut, til hvem forespørgslen er rettet, ikke kan nå at forberede sit svar. Derfor forventes Formandskabet tidligst at sætte forespørgselsdebatter på dagsordenen 1 uge efter de er blevet anmeldt.

Forslagsstillere skal desuden være opmærksomme på, at det sidst på samlingen kan være svært at finde egnede tidspunkter for at optage yderligere punkter på dagsordenen. Formandskabet må derfor forbeholde sig, at forespørgsler, der anmeldes sent under en samling, ikke kan nå at blive sat på dagsordenen under samme samling.

Til nr. 12

Den foreslåede § 43, stk. 3, ændrer den hidtidige bestemmelse således, at bemyndigelsen til at ændre rækkefølgen af dagsordenspunkterne tillægges mødelederen frem for Inatsisartut. Ændringen sker med henblik på at tydeliggøre, at sådanne ændringer ikke kan begrunde en forhandling om redegørelse for dagsordenen, jf. § 4, stk. 1. Se de almindelige bemærkninger, afsnit 2.11, for baggrunden for dette ændringsforslag.

Samtidig præciseres det i stk. 3, at mødelederen også kan lade et dagsordenspunkt udgå af dagens mødedagsorden. Dette er hidtil blevet praktiseret, uden at muligheden udtrykkeligt har været nævnt i § 43.

Endvidere foreslås det præciseret, at ændringer efter stk. 3 skal ske på ”på given foranledning”. Dette gælder både ændringer af dagsordenspunkternes rækkefølge og beslutningen om, at et dagsordenspunkt må udgå. Formuleringen ”på given foranledning”, skal forstås således, at ændringen mv. skal være begrundet i saglige hensyn og ikke alene være udtryk for politisk taktik eller drilleri, jf. forventningen til mødeledelsen om at agere politisk neutralt.

En given foranledning vil f.eks. foreligge, hvis forslagsstilleren til et beslutningsforslag er blevet forhindret i at give møde og forslaget ikke kan fremlægges af en partikollega, f.eks. fordi der er tale om en enkeltkandidat. Et andet eksempel kan være, at det relevante medlem af Naalakkersuisut er forhindret i at besvare en forespørgsel efter § 36 og forespørgselsdebatten

derfor ønskes udsat. Mødeledelsen har i disse situationer sagligt grundlag for at lade det pågældende punkt udgå af dagsordenen eller flytte det til f.eks. sidst i rækkefølgen i forventning om, at det krævede fremmøde vil være muligt på dette tidspunkt.

§ 43, stk. 4, foreslås videreført med den præcisering, at beslutningen om at optage nye punkter på en dagsorden ligger hos mødelederen, om end denne som hidtil ikke kan træffe en sådan beslutning uden godkendelse fra Inatsisartut. Denne regel sikrer, at et flertal af Inatsisartuts medlemmer er enige i, at fordelene eller nødvendigheden af denne kortfristede ændring retfærdiggør ulemperne. Disse ulemper vil navnlig bestå i, at medlemmerne ikke kan forventes at være optimalt forberedte på det nye dagsordenspunkt.

I praksis vil beslutningen om et ekstra dagsordenspunkt ikke nødvendigvis kræve en afstemning, da mødelederen blot kan forudsætte Inatsisartuts godkendelse, hvis intet medlem gør indsigelse mod tilføjelsen.

Medlemmerne kan imidlertid kræve en afstemning om optagelse af det nye dagsordenspunkt, og mødelederen kan acceptere ordmeldinger til belysning af medlemmernes holdning. Inatsisartuts medlemmer har derimod ikke krav på at føre en forhandling om den foreslåede redegørelse, jf. forretningsordenens § 4, stk. 1. Mødelederen kan følgelig vælge at opgive sin hensigt om at optage et nyt dagsordenspunkt under indtryk af, at der er opstået uenighed blandt medlemmerne om spørgsmålet. Mødelederen kan endvidere vælge at afskære en yderligere debat ved at skride til afstemning straks for derved at konstatere, om Inatsisartut er parat til at godkende tilføjelsen som foreslået eller ej.

Til. nr. 13

Bestemmelsen præciserer talerækkefølgen under Inatsisartuts debatter i overensstemmelse med hidtidig praksis. Baggrunden for præciseringen er uddybet i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.12.

1. pkt. viderefører den hidtidige bestemmelse i § 48, stk. 1, om, at forretningsordenens bilag om taletider (fremover kaldet Bilag 1) angiver talerækkefølgen. Bilaget tager konkret stilling til, hvordan de forskellige debatformer skal afvikles.

2. og 3. pkt. gælder kun i det omfang, at ordførernes talerække ikke er fastsat i bilaget. I sådanne situationer, hvor der kunne opstå tvivl om, hvilken partigruppens ordfører der først bør få tildelt ordet, begynder talerækkefølgen med ordføreren for partigruppen med de fleste mandater i Inatsisartut. Mandater tælles i denne forbindelse altid ud fra de aktuelle forhold i Inatsisartut, således at ændrede partitilhørsforhold kan medføre, at et parti, der har mistet mandater på grund af partiskifte, skal rykke ned i talerækkefølgen mv.

Efter samme princip fastsættes den øvrige talerækkefølge i overensstemmelse med partigruppernes aktuelle mandattal. Ved ”partigrupper” forstås i denne forbindelse egentlige partier og kandidatforbund såvel som enkeltkandidater og løsgængere. Derimod er det uden betydning for talerækkefølgen, om partigrupper indgår i andre former for alliancer og samarbejder.

I det tilfælde, at to partigrupper har lige mange mandater, taler ordføreren for det parti, som fik flest stemmer ved det seneste valg til Inatsisartut, som den første. Her er det således det historiske og officielle valgresultat, der er afgørende for talrækkefølgen, ikke valgresultatet, som det ville have set ud, hvis medlemmernes tilhørsforhold havde været anderledes allerede på valgdagen.

Til nr. 14

I § 48, stk. 3, foreslås ordet ”bilaget” ændret til ”Bilag 1”. Det pågældende bilag angår taletiderne.

Ændringen er en konsekvensrettelse som følge af, at forretningsordenen fremover skal indeholde 2 bilag, således at en nummerering af bilagene bliver påkrævet for klarhedens skyld.

Til nr. 15 og 16

Den foreslåede § 56 bemyndiger og forpligter Udvalget for Forretningsordenen til at fastsætte bindende regler for en obligatorisk oplysningsordning om personlige hverv og erhverv hos medlemmer af Inatsisartut. Denne obligatoriske oplysningsordning afløser den hidtil frivillige oplysningsordning, som har været praktiseret den senere tid uden nærmere regulering i forretningsordenen. Om baggrunden for, at oplysningsordningen foreslås gjort obligatorisk, henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.13.

Ifølge bestemmelsens stk. 1 er det Udvalget for Forretningsordens opgave at fastsætte regler for, i hvilket omfang medlemmerne af Inatsisartut skal afgive oplysninger om deres personlige hverv og erhverv til Inatsisartuts hvervsregister. Reglerne forventes fastsat snarest efter bemyndigelsen er givet.

Indholdsmæssigt forventes reglerne i første omgang fastsat svarende til den hidtil praktiserede frivillige oplysningsordning, som er beskrevet i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.13. Udvalget for Forretningsordenen kan dog beslutte justeringer, f.eks. fastsætte en anden beløbsgrænse for, hvornår økonomiske interesser skal oplyses mv.

I reglerne fra Udvalget for Forretningsordenen forventes der fastsat formkrav om, hvordan oplysningerne skal indgives. Formkravene forventes i første omgang at ligne de nuværende formkrav, hvor medlemmerne bl.a. med deres underskrift skal bekræfte rigtigheden af de af-

givne oplysninger. Oplysningerne optages i Inatsisartuts hvervsregister, hvor de vil være offentligt tilgængelige, jf. stk. 4.

Stk. 2 fastsætter den frist, inden for hvilken Inatsisartuts medlemmer skal indgive pligtige oplysninger til Inatsisartuts hvervsregister. Det er fundet hensigtsmæssigt, at fristen fastsættes i selve forretningsorden og ikke i Forretningsudvalgets regelsæt, da overtrædelsen af fristen kan have økonomiske konsekvenser for tildeling af mandattilskuddet, jf. forslag til inatsisartutlov om ændring af landstingslov om økonomiske tilskud til politisk arbejde. Fristen bør derfor godkendes af det samlede Inatsisartut i forbindelse med vedtagelsen af ændringerne til Inatsisartuts Forretningsorden.

Ifølge den foreslåede frist i stk. 2 skal oplysningerne afgives senest 1 måned efter godkendelse af Inatsisartutmedlemmets valgbarhed. For suppleanter gælder dog den frist, som er fastsat i stk. 3.

Ved afgivelsen af oplysninger forventes medlemmerne som hidtil at benytte en særlig formular, som findes på Inatsisartuts hjemmeside. Formularens udformning forventes reguleret af Udvalget for Forretningsorden i medfør af reglerne efter stk. 1.

Stk. 3 fastsætter den frist, inden for hvilken stedfortrædere til Inatsisartuts medlemmer skal indgive pligtige oplysninger til Inatsisartuts hvervsregister. Stedfortrædernes valgbarhed vil ikke nødvendigvis være godkendt i forbindelse med Inatsisartuts konstitution, hvorfor oplysningsfristen for stedfortrædere i stedet foreslås at være 30 dage efter deres indtræden i Inatsisartut.

Bestemmelsen i stk. 3 vedrører kun stedfortrædere, der:

- indtræder i Inatsisartut på ubestemt tid, eller
- indtræder i Inatsisartut på bestemt tid i en periode på mindst 30 dage.

Denne regel tager højde for, at en stedfortræder bør have udsigt til suppleringsperiode på mindst 30 dage, før det forekommer rimeligt at ulejlig vedkommende med pligten til indsamle de oplysninger, der er forudsat i hvervsregistret. De pågældende stedfortrædere er dog ikke forhindret i at afgive oplysningerne på frivillig basis.

Stk. 4 præciserer, at oplysningerne i Inatsisartuts hvervsregister skal gøres offentligt tilgængelige på Inatsisartuts hjemmeside. Dermed tilgodeses selve formålet med hvervsregistret, som er at give offentligheden indblik i de interessekonstellationer, der gør sig gældende for de enkelte medlemmers vedkommende. Oplysningerne forventes at blive offentligt tilgængelige snarest efter udløb af de frister, der er fastsat i stk. 2 og 3.

Til nr. 17

Forslaget gengiver hele kapitel 13, som hidtil indeholdt regler om Inatsisartuts bevilling af udtræden og orlov for både medlemmer af Naalakkersuisut og Inatsisartut. Forholdene for Naalakkersuisuts medlemmer er uændrede og reguleres som hidtil i § 57 med samme ordlyd som tidligere. For Formanden for Naalakkersuisut er det dog som noget nyt anført, at orlov som følge af helbredstilstand eller anden væsentlig årsag, kan bevilges af Inatsisartut, idet kompetencen uden for samlingsperioderne til at godkende Naalakkersuisutformandens orlov er overladt til Formandskabet for Inatsisartut.

Forholdene for Inatsisartuts medlemmer forenkles, idet de hidtidige §§ 56 og 58 foreslås sammenfattet til én ny bestemmelse i § 58. Denne bestemmelse er stærkt forenklet i sammenligning med de hidtidige bestemmelser i §§ 56 og 58, da bestemmelsen i stk. 1 nu blot henviser til mere detaljerede regler om orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut samt om indkaldelse af stedfortræder, der fremover vil fremgå af Bilag 2 til forretningsordenen.

Om baggrunden for, at Inatsisartuts orlovsregler mv. foreslås overflyttet til et bilag, henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.14.

I § 58, stk. 2, foreslås en opretholdelse af den hidtidige regel i § 56, stk. 1, om et medlems begæring om kunne udtræde af Inatsisartut. Denne bestemmelse, som ikke har givet anledning til tvivl, foreslås bibeholdt i forretningsordenens tekst og reguleres således i Bilag 2.

For så vidt angår § 58, stk. 2, 1. pkt. er bestemmelsen endvidere en gengivelse af § 4, stk. 2, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut. Denne lovbestemmelse skal respekteres af forretningsordenen, som ikke kan ændre en gældende lov. 2. og 3. pkt. præciserer forholdene for så vidt angår fritagelsesbegæring fra suppleanter til Inatsisartutmedlemmer. Disse bestemmelser er for så vidt en uddybning af reglen i § 4, stk. 2, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Reglerne i den hidtidige § 56, stk. 2-3, samt § 58, videreføres ikke i forretningsordenens tekst. Reguleringen sker i stedet i Bilag 2 til forretningsordenen.

Til nr. 18

Bestemmelsen fornyer det hidtidige Bilag om taletider, som samtidig skifter navn til Bilag 1 til Inatsisartuts forretningsorden. Henvisninger til dette bilag er ifølge forslaget indeholdt i forretningsordenens § 48, stk. 1 og 3.

De foreslåede ændringer i Bilag 1 samt Formandskabets overvejelser desangående er uddybet i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.15.

Til nr. 19

Bestemmelsen udvider Inatsisartuts forretningsorden med et nyt Bilag 2, som indeholder ”Inatsisartuts regler om orlov og midlertidigt fravær fra Inatsisartut samt om indkaldelse af stedfortræder”. Ifølge forslaget henvises til dette bilag i forretningsordenens § 58, stk. 1.

Indholdet af Bilag 2 samt Formandskabets overvejelser desangående er uddybet i de almindelig bemærkninger, afsnit 2.14, samt i Bilag 3 til nærværende ændringsforslag, hvor der knyttes kommentarer til hver enkelt af de foreslåede orlovsregler mv.

Til § 2

Denne bestemmelse fastsætter, hvornår ændringen af Inatsisartuts forretningsorden foreslås at træde i kraft.